Ч. 110 (14.653). Львів, субота 22. травня 1937 Upłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Антимарксівський „Фронт свободи" повстав у Франції.

Пресове бюро французької людової партії повідомляє: У відповідь на поклик провідника партії Доріо з 8. ц. м. до ріжних правих партій у справі зорганізування „Фронту свободи" зібрались учора представники республиканської федерації, національної та суспільної республиканської партії, аграрної партії та французької людової партії. Вони вповні заапробували програму національного „Фронту свободи", залишаючи кожній партії свободу доктрини, програми і пропаганди.

Англія і Франція пропонують

завішення зброї в Еспанії.

Як подають із достовірних джерел, французький уряд повідомив британський, що він погоджується на завішення зброї в Еспанії, щоби дати змогу евакувати чужинних добровольців; підчас розмов, які перевів Дельбос у Льондоні стверджено, що без завішення зброї неможливо перевести евакуацію. Британський уряд предложить пропозицію в цій справі іншим урядам, зокрема німецькому й італійському. Зате „Морнінґ Пост" пише, що Льондон, діставши апробату Парижа, чекає, щоб інші уряди прилучились до спільних демаршів у справі завішення зброї в Бурґосі та у Валенсії. На думку щоденника **цей плян мало практичний.**

НОВИЙ ВАЛЕНСІЙСЬКИЙ УРЯД НЕ ПРИЙМАЄ ПОСЕРЕДНИЦТВА.

Новий премієр Неґрін заявив учора закордонним журналістам, що його уряд відкине всі пропозиції посередництва в еспанській війні.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ БУРҐОСОМ І РИМОМ.

Як подає Райтер, зі Севіллі приїхав до Ґібральтару відомий еспанський промисловець Хуан Марч з кількома еспанськими аристократами та діячами з національного табору. Всі вони їдуть ще нині до Італії на довірочну розмову з Мусоліні́ем.

Подвиги одної летунської ескадри.

Як подає Стефані, національна мисливська ескадра „Фіята" зістрілила до цього часу 54 червоні літаки, з того 34 транспортові, 14 розвідчих, 4 бомбові, 1 авіонетку і 1 бальон.

Ґенерал Франко дав учора членам ескадри, добровольцям військові відзначення за відвагу.

ЧЕРВОНІ ЛІТАКИ НЕ ДІСТАЛИСЯ ДО САРАҐОСИ.

Як подає Авас, червоні бомбові літаки намагались учора дістатися до Сараґоси, але національні летуни їх прогнали.

У Біскаї національні війська збомбардували Ґадалькано; 17 осіб згинуло, більша частина будинків знищена. Авас повідомляє, що червоні летуни з успіхом бомбардували військові обєкти на астурійському фронті.

НА БІСКАЙСЬКОМУ ФРОНТІ.

Авас подає, що підчас боїв на схід від Хата і Соллюбе національні війська пішли понад 5 кільометрів вперед. В 16. годині вони зовсім панували над 5-ма шляхами, що йдуть до Мунґії. З тої місцевости національні війська посуваються вперед — тепер вони зблизились на 15 км. до Більбао. Національні війська здобули багато военного матеріялу; перейшло до них багато міліціонерів, а 100 взяли вони у полон. У недавніх боях полягло по обох боках понад 1.000 вояків.

Кейпо де Ляно заявив, що національні війська заняли Альдекоу, Альдаін, Меакоу та інші села між Мунґою та Ґернікою. Чимало червоних міліціонерів перейшло до національних військ.

НА ПІВДНІ.

На південному фронті на відтинку Вілля Гарта національні війська заняли важну стратеґічну позицію, опанувавши Буенавісту. Ворог залишив 21 скорострілів і багато крісів та муніції.

Західний пакт і еспанська війна

ПРЕДМЕТОМ НАРАД У БРЮССЕЛІ.

Французький міністр закордонних справ Дельбос приїхав учора до Брюсселі, де проведе 3 дні. За візитою Дельбоса слідкують з великою увагою, бо підчас неї йтимуть наради над західнім пактом, а також з огляду на недалеку подорож прем. Ван Зелянда до Вашинґтону. Правоподібно Дельбос зясує становище Франції до справ, що про них Ван Зелянд говоритиме з Рузвельтом. Також говорять, що бельгійський уряд поставить внесок посередництва в еспанській домашній війні.

Величавий епільоґ анґлійської коронації.

РЕВІЯ 300 КОРАБЛІВ У ПОРТСМУТІ.

У найбільшій военній пристані Анґлії, Портсмуті, зібралася більша частина британської фльоти та кораблі майже усіх держав світу, щоби передефілювати перед анґлійською королівською парою, що приплила на яхті „Вікторія і Альберт". Коли король появився на чердаку, всі кораблі дали сальву. Вечором уладили на кораблях величаву ілюмінацію.

З цієї нагоди британська преса з радістю стверджує, що останніми роками морська сила Великої Британії відродилася.

—o—

Арабські королі проти поділу Палестини.

Як подає арабська преса, під впливом інтервенції великого муфтія Єрусалиму король Савдійської Арабії, Ібн Савд і король Іраку Ґазі вислали до льондонського міністерства кольоній ноту з домаганням не нарушувати цілости Палестини (поділом на кантони), обмежити жидівську імміґрацію та утворити законодатну раду Палестини.

Чи на алярмах має скінчитися?

Дуже слушно підносяться останніми часами голоси осторогн перед небезпекою катастрофального зменшення числа нашої інтеліґенції. Якщо дальше йтиме систематичне зменшування народин серед інтеліґентних родин, то це дійсно велика загроза для нас.

Слушно підносять теж небезпеку, яка грозить українській нації з причини пошести зігнань плоду серед селянства та найбільшої в цілій державі смертности серед українських немовлят. Недавно читали ми в „Ділі" не менш алярмуючу вістку **про загрозу вичеркнення наших студентів із високих шкіл** — просто з тої причини, що в них нема чим оплатити приписаних такс. Нагадаймо теж, кілько нашої молоді не пробує навіть дістатися в університет, бо не має за що утримуватись, не має чим покрити коштів у часі студій, не має на вписи, книжки і т. д.

Все те речі просто жахливі. Вони повинні порушити до глибини душі кожну тямущу українську людину. Візьмім під увагу **справи студентства.** Справи, які повинні булиб викликати якнайживішу дискусію, всесторонне обговорення їх і далі якусь енерґійну акцію допомоги молоді, яка запобіглаб хочби на найближчий час. Акцію, яка відвернулаб від одних небезпеку вичеркнення, іншим додалаб відваги старатися про приняття на студії. Тимчасом про ніщо такого не чути. Принайменше не відбивається це ані в пресі, ані безпосередньо не бачимо цього на місцях. А всеж таки **так дальше не сміє бути.** Старше громадянство обовязане взяти ці справи у свої руки і знайти з того глухого кута якийсь гідний нації вихід.

Правда, старше громадянство в неодній справі може мати деякі жалі до тої молоді, яка сьогодні потребує його негайної помочі. Одначе, якіб це справи не були, хочби найслушніші, безумовно вони не сміють сьогодні йти в рахубу, не сміють ані крихіточки впливати на охолодження гарячого зацікавлення отсією преважною справою.

Не жили ми старші в таких важких умовинах, коли не матеріяльних, то моральних, в яких в яких сьогодні живуть наші діти. Тому й не вільно нам міряти їх одинаковою міркою, як нас колись міряли.

Що робити? В першу чергу **повести негайно якнайживішу пропаґанду складок на допомогу нашій молоді,** на потреби, які вже стоять перед нею у цілій своїй величі. Крім цього треба в імя добра нашого майбутнього **ввести наново всі способи допомоги молоді,** які були в житті за военних часів і безпосередньо по війні, аж до помочі поодинокими громадянами поодиноким молодим студенткам чи студентам включно. Треба творити **стипендійні допомоги по повітам.** На нараді, яка відбулася в Коломиї у справі допомоги молоді, піддав один з учас-

ників мабуть незлу думку: оснувати на уділах банк чи касу, що давалаб хочби за порукою, безпроцентові зворотні позички потребуючій молоді.

Мій покійний брат д-р Сіменович радив свого часу заложити якусь фабрику чи купецьке підприємство, з якого дохід ішов би виключно на допомогу молоді. Колиб на цю тему викликати живу дискусію, напевно виринулоб немало добрих, можливих до реалізації проектів. Але треба підняти цю справу, треба теж не тільки радити, проектувати, але вже щось робити.

Напевно й **еміграція не буде глуха на ці справи**, якщо візьмуться до неї поважні громадяни, що заслуговують на довіря. Тут годі все спишати на молодих. Саме ми, старші, маємо обовязок дати ініціятиву цій справі. Від молоді на початку тої цілої акції старше громадянство може вимагати одного: **заперестати між собою ворожнечі і принайменше в цій справі йти згідно.**

Якщо справа має захопити якнайширші і якнайдальші круги громадянства, мусить бути ведена в користь усієї української молоді (за вийнятком хіба большевиків), а не для одної чи другої її частини. Цього вимагає добро справи й інтерес самої молоді. Хіба ніхто не заперечить, що всякі роздори, поділи, ворогування між собою людей чистих рук і дійсних патріотів — це тільки вода на чужий млин.

Досить бє нас доля, не помагаймо ми їй самі!

О. Кисілевська.

Здогади про Австрію в міжнародній пресі.

(Від нашого кореспондента.)

Відень, у травні 1937.

Недавня зустріч австрійського канцлера Шушніґа з Мусолінім та політичні події останніх тижнів давали міжнародній пресі нераз причину до запиту: що буде далі з Австрією? Не треба забувати, що Австрія з одного боку привязана до осі Рим-Берлін т. зв. римськими протоколами та австрійсько-німецькою угодою з 11. VII. 1936, з другої сторони Мала Антанта, особливо Чехія старається прихилити Австрію до себе, з третьої рухаються теж монархісти, щоб відновити Габсбургів.

Перші офіціяльні коментарі до венецийської конференції не дали повної ясности про те, що властиво Мусоліні осягнув від Шушніґа, чи Шушніґ від Мусолінія. Більше можна було довідатися про це на сторінках світової преси і тому цитуємо кілька таких чужих голосів, зачинаючи від 22. квітня, дня самої конференції у Венеції.

Зараз того самого дня появилася в півофіціяльному „Джорнале д' Італія" обширна стаття відомого італійського публіциста Гайди, де він пише ось що: „Національні соціялісти невдовзі будуть покликані до участи відповідальности з фронтом батьківщини (офіціяльний носій австрійської політичної ідеї, прим. ред.). Має це бути перший крок до їх співучасти в австрійському уряді. Думаємо, що коли покличуть одного національно-соціялістичного заступника для фронту батьківщини, то після цього він разом із Шушнігом та секретарем фронту, Цернатто, мав би обговорити всі досі ще спірні проблеми".

Ці виводи зустріли рішучий спротив в урядових колах в Австрії. Чужі газети, що приносили цей текст, сконфісковано. Правдивість таких вісток почасти гостро здементовано, почасти пояснено як непорозуміння Гайди, який нібито написав про щось давно вже рішене, а саме про майбутнє творення комісії при фронті батьківщини, щоб приєднати для нього співпрацю національного (не національносоціялістичного, бо ця партія в Австрії заборонена, прим. Ред.) елементу. В суті речі австрійська преса заявила, що Венеція потвердила тільки теперішній стан, і щодо цього на будуче нічого не зміниться. Офіціяльна „Вінер Цайтунг" пригадувала у звязку з цим слова померлого незабутнього великого австрійського канцлера Зайпеля: „Всяка комбінація з Німеччиною, ніяка без Німеччини". А національні „Вінер Нкесте Нахріхтен" взагалі говорили про „самозрозумілість". Австрійський загал відчував вислід венеціянських нарад так, що впала габсбурська та мало-антантська комбінація.

Перше потішило, друге ще більш обурило, розуміється, чеську опінію. Тим то голоси праської преси про Венецію були спочатку збентежені. „Прагер Тагблят" був перший, що приніс великими буквами на передовій сторінці згадану цитату італійця Гайди „Ческе Сльово" писало про „ізоляцію Чехословаччини в Наддунайщині", „Лідове Новіни" писали про натиск Мусолінія на Шушніґа в користь Гітлера. Пресова буря в Чехії затихла, бо почали хвалити Шушніґа за те, що він з нагоди свята першого травня вжив у своїй промові на тему закордонної політики Австрії такі слова: „Не дамося обдурити". „Прагер Берзен Курір" висловив погляд, що ці слова спрямовані на адресу Італії, себто, що Шушніґові вдалося застерегти собі вільну руку у своїй закордонній політиці і що Мусоліні без огляду на дальші господарські концесії для австрійців, не зумів наклонити Шушніґа до усіх вимог німців. Велику участь народніх мас на цьогорічних травневих манїфестаціях у Відні вияснює згадана газета тим, що населення Австрії хотіло віддячитись Шушніґові за те, як то він у Венеції міцно тримався. Італійська орієнтація австрійцям ніколи не була до вподоби і тому нарід тішився стриманою поставою свого канцлера. Так думав „Прагер Берзен Курір" і за ним велика частина чеської преси.

Зменшення італійського впливу на Австрію, хоч у цілком іншому напрямі хоче бачити турецький денник „Улюс". Впливовий мадярський політик Есмер пише там під заголовком „Вісь Берлін—Рим та Австрія" так: „По стрічі Шушніґа з Мусолінієм ще дальше вияснилося становище Австрії супроти осі Берлін—Рим. Австрія дійсно ще лежить на тій осі. Але вона віддалюється помалу від Риму та наближається чим раз більше до Берліна. Вилучення італійського впливу почалося в Австрії минулого року, коли відійшов Штаремберг. Від коли Штаремберг — довгий час італійське знаряддя в Австрії — зник з політичної арени, почала, хоч і не урядова Австрія піддаватись впливам Німеччини. На кінець піддалась йому теж урядова Австрія. Мусоліні звязаний в Африці та на Середземному Морі тепер готовий нести жертви для Австрії, аби запевнити собі підтримку Берліна. Він дуже добре знає, що торічне австро-німецьке порозуміння зблизило свого старого протектора до Німеччини. Німеччина, хоч і признала незалежність Австрії, але німецькі та австрійські погляди на цю незалежність доволі ріжні. Німеччина хоче поважати австрійську незалежність тільки так довго, доки Австрія зужиє її у формі, що відповідає німецьким інтересам. Коли Австрія, покликуючись на цю незалежність думала про реставрацію Габсбургів, не дозволили на це ні Берлін ні Рим".

До деякої міри ці погляди турецького автора потверджує остання заява італійського міністра закордонних справ, Чіяно, у своому рефераті перед парляментом. Щодо Австрії Чіяно сказав таке: „При останній зустрічі у Венеції зміцнила Італія свою приязнь з Австрією, яка зі свого боку дотримується римських протоколів та німецько-австрійської угоди з дня 11. VII. 1936, як непохитної підвалини своєї міжнародньої діяльности. Тимто у нашій приязни з Австрією не змінилося нічого. Хто хотів би бачити цю приязнь як протинімецьку діяльність, нехай не має надії на це. Така функція не лежала та не лежить в наших намірах, бо і не лежить в бажаннях та можливостях Австрії. Хай приймуть це до відома ті, які покищо бачать своє завдання в тому, щоб бити на трівогу, і то зовсім не безкорисно". (Загроза під адресою Чехослов. Прим. Ред.).

Як бачимо, Чіяно зясовує доволі ясно „функції та можливости" Австрії. Від випробованої політичної зручности канцлера Шушніґа буде залежати чи він зможе використати ці „функції та можливости" для своєї програми — оборони повної незалежности Австрії.

Віденець

„Хай електрику заберуть до Москви, а хліб залишать на Україні!"

РЕД. ОТМАР-БЕРСОН ПРО УКРАЇНСЬКУ ПРОБЛЄМУ В С. С. С. Р.

Минула пятниця у Варшаві була багата в українські, вірніше: українїстичні моменти. Українські журналісти (й ціла наша кольонія) приготовлялися, щоб піти на заповіджений реферат ред. В. Бончковського про українську справу, який (після двох перших удатних дискусій) викликував зрозуміле зацікавлення. Аж ось на два дні перед тою дискусією відомий Інститут Національних Дослідів заповів на той самий день (і на ту саму годину) досить несподіваний виступ ред. Отмара-Берсона з відчитом на тему: **„Еволюція націольоґічної політики в Совітах"**. Тому, що оба відчити, рефероване представниками двох типів польського публіцистичного світу, спеціяліста від українїстики й журналіста, для якого українська справа — це тільки фрагмент його зацікавлень, мали в собі багато цікавих для українців заввваг, інформацій та спостережень, постараємось передати найцікавіші й найоригінальніші з них.

Відчит ред. Отмара, ненарушного „спеца" від справ червоного й далекого Сходу в офіційній „Газеті Польскій", відомого з голосного інциденту з совітською владою, що й покінчився примусовим виїздом того кореспондента з Москви — відбувся в історичній камениці князів Мазовецьких — серед досить численної і добірної авдиторії.

Ред. Отмар (недавно не дуже то великий знавець української проблеми) застерігся, що він, як журналіст, не має аспірацій давати наукову аналізу большевицької політики супроти неросійських національностей, лише говоритиме про те, що бачив підчас свого побуту в С.С.С.Р. і на підставі чого сформулював свої погляди на цю справу.

ТОЛЄРУВАННЯ НАЦ. ФОРМ — ВИНИЩУВАННЯ НАЦ. ЗМІСТУ.

Сучасний С.С.С.Р. — це тільки 52 міл. росіян на загальну цифру населення 172 міл. Большевицька політика супроти поодиноких національностей мала в перших роках усі познаки контрасту до давнішої екстермінаційної царської політики і мабуть власне вона влегшила перемогу большевизмові на революційних фронтах. Помилкою „білих" і було власне їх ультраросійське становище. Вони („білі" москалі) поповнили власне у відношенні до України й Кавказу цю помилку, яку тепер зробив ген. Франко супроти катальонців і басків. Але вже від 1921 р. (перша інвазія на Грузію) через 1932

(крівава ліквідація аграрних бунтів в Україні, Кубані й на афганських територіях) большевиам почав відділюватись від царського контрасту. Властиво большевицька політика супроти неросійських народів до 1934 р. **mutatis mutandis** мала багато аналогій з політикою австрійських Габсбургів. **Політика ця толерувала національні форми, винищуючи національний зміст.** Можна було навіть не-москалеві командувати кепсько узброєною дивізією, але **за думання по національному — карано розстрілом**

ЦЕНТРАЛІЗМ ГПУ

В С.С.С.Р. істнувало від початку багато централізмів, а найважніший з них — централізм Г.П.У. „Автономні" союзні уряди сповняли ролю маріонеток у руках керманичів поодиноких комуністичних партій. Крім Габсбурських зразків большевики використовували ще й антагонізми менших національностей проти більших (осетини проти Грузії). Тому власне ці менші, нижчі від москалів культурно народи на цій політиці виграли, але народи, що своєю культурою москалів перевищають, перейшли дійсну мартирольогію. Реакція цих народів була розпучлива. В Україні залишилися рештки петлюризму, на Кавказі — мусаватизму, в Грузії причаїлись давніші соціял-демократи, в музулманських країнах — тюркські політичні об'єднання. Усі ці політичні чинники вели послідовну, важку протибольшевицьку роботу.

В 1934 р. декретом про зраду „батьківщини" зреабілітовано в Совітах слово: батьківщина. Націоналізм державний (ленінівський) заступлено націоналізмом „народнім". (З журналістичного обовязку нотуємо, що ред. Отмар, порівнюючи мутації большевицького націоналізму до польських відносин, — висловився ясно, що **пілсудчики стали сьогодні народовцями).**

„Русифікація" С.С.С.Р. почалась від неласки Д. Бєдного, що висміяв у своїх неінтелігентних „творах" російських „багатирей" з „Билин" та спародіював акт хрещення Руси-України, кепкуючи з православного духовенства (!). Такий яскравий зворот у большевицькій політиці звернув на себе увагу цілого світу. Большевики обороняли хрещення України-Руси, мовляв завдяки йому Україна звязалась на віки з російським народом.

Так як Бєдний, скінчив теж Бухарін, нач. редактор „Ізвестій", без сумніву найкращий російський інтелектуаліст, за те, що (бувши сам дійсним москалем) назвав (за Гончаровом) москалів — народом „Обломових". Почалася хвиля нової екстермінації. Російський нарід наказали визнавати як: прімус інтер парес; „Красная Звезда", орган військових кол, почала гльорифікувати Суворова, а розмірно об'єктивні ще підручники проф. Покровського замінено найгіршою московською іловайщиною. Головний удар русифікації, спрямовано на Україну, що з польського становища слід уважати за пропагандивно-московську підбудову аж по Холмщину. В підручниках для українських дітей козацькі повстання змальовано як „братерську боротьбу українців і москалів проти польських панів".

Найгостріший наступ поведено на мішаних українсько-московських територіях; там українських дітей насильно волічуть до московської школи.

Як-же виглядає сьогодні, після тих страшних репресій, Україна?

Найменші національні відрухи ліквідують там стиранням на крівавий порошок. Найбільші репресії спрямовані на освітні установи й т-ва. Українська боротьба за незалежність нагадує у багатьох моментах боротьбу поляків з царатом

СЕЛЯНСЬКІ МАСИ НА УКРАЇНІ — ПОЛІТИЧНО БАЙДУЖІ.

Селянські маси на Вел. Україні — на думку Отмара — **політично радше байдужі.** Серед них зароджується справді націоналізм, але він базується головно на матеріяльно-соціяльній кривді. Колективізація і реквізиція — посилили значно потенціял націоналізму серед українського селянства. Ред. Отмар добачує у цій реакції теж наслідки Столипінської земельної реформи.

В цьому місці прелегент ілюстрував свої тези й погляди двома прикладами, вживаючи української мови.

Бувши на відкритті Дніпрельстану, ред. Отмар відізвався до старого сивого симпатичного дядька, що стояв біля трибуни закордонних журналістів:

— Ну щож, громадянине, гарно ви це все вибудували...

А старий дядько відповів.

— **Хай собі електрику заберуть до Москви, — а хліб залишать на Україні.**

Якби хто говорив сьогодні селянам на Україні — заявив прелегент — про отаманів, може його висміяли б, але колиб хтось крикнув: **Не давайтеся москалям!** то його негайно вибрали б отаманом.

Другою країною сильно наростаючого націоналізму є Грузія, де нпр. у Тифлісі ніякий поліцай не схоче говорити по російськи.

Але зі зростом московсько-екстермінаційних тенденцій не закинено тези міжнародньої, всесвітньої революції. Що Троцький робив необраховано, це Сталін переводить послідовно: російський націоналізм сполучено з революційним месіянізмом.

На питання, ставлені слухачами, ред. Отмар давав ще такі пояснення:

СТАЛІН — ВОРОГ ЖИДІВ. ЖИДИ — РУСИФІКАТОРИ НА УКРАЇНІ ТА БІЛОРУСІ.

Жидівська справа в С.С.С.Р. перебула замітну еволюцію. Жиди, що так ентузіястично витали революцію, стали тепер з інспіруючого чинника чинником виконним червоної диктатури, знаряддям революційної експанзії. Антисемітизм у С. С. С. Р. істнує, але не на економічному підкладі, бо економічна сторона революції вдарила передовсім у жидів. Багато з них займає високі становища, **але ті не вважають себе жидами,** гетто терпить страшенну нужду. Спроби кольонізації не вдаються дотепер, натрапляючи на націоналізми народів, до яких жидів посилають. Сталін не любить жидів, бо вони в більшости створили ряди лівиці. **Зміна режіму загрожує жидам — різнею.** Навіть дехто вважає, що останньою дошкою рятунку для Сталіна буде різня жидів, але такий погляд є сумнівний з огляду на те, що жиди творять за кордоном форпости комунізму і з тим Сталін рахується.

На Вел. Україні й Білоруси жиди сповняють **ролю русифікаторів** (Хатаєвич-Рухімович) з таким запалом, якого часто бракує москалям. Таку саму ролю на Кавказі виконують вірмени.

На прикінці реферату ред. Отмар сформулював польське становище супроти С.С.С.Р. Польща, яка заключила з большевиками пакт неагресії, не думає про збройну боротьбу, але з боротьби під гаслом „За нашу і вашу свободу" вона ніколи не зрезигнує. Не треба доказувати — закінчив прелегент, що ми (тобто поляки) заінтересовані, щоб не мати під боком страшного кольоса, але ми не маємо окупаційних цілей.

СПЕЦІЯЛІСТИ ВІД ПРИБІЛЬШУВАННЯ СТАТИСТИКИ.

Після реферату, який викликав зрозуміле зацікавлення, багато слухачів ставило прелегентові питання й висловлювало свої погляди. Між ін. відомий польський географ проф. Суйковський заквестіонував число населення С.С.С.Р., піддаючи в сумнів точність большевицьких статистик. На його думку Москалі ще перед війною **перебільшували число свого населення на 10 відсотків,** бажаючи заімпонувати світові числом евент. своїх багнетів. Жидівські журналісти спеціяльно цікавилися долею жидівства в С.С.С.Р.

На маргінесі відчиту ред. Отмара про еволюцію большевицької політики треба сказати, що й сам прелегент у підході нпр. до української проблеми еволюціонував дуже далеко.

*

Ред. Бончковський виступив з відчитом про київський похід, що після заяв ген. Кутшеби й Галера — став знову актуальною темою польської публіцистики. Дискусія була слаба. Тому, що зміст відчиту ред. Бончковського знаходимо в найновішому числі „Б. П. У.", обмежуємось лише до згадки про нього (КТВ).

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ. 2

Діраві черевики.

Нараз пісня втихла. Стефанишин станув і задумався. Кільканацять кроків перед ним блимало світло. Це коршма. Від неї починається вже село. Ще пять хвилин — і він буде в хаті. Коли подумав, що треба видумати для жінки якесь оправдання, нагло протверезився. Його становище було прикре.

Бррр! Холод почав його наново сверлувати. Пальці ніг, якби хто ножем припікав. Стояв і думав. Хвилину на одній нозі — другу розтирав і грів руками — хвилину на другій нозі.

— Що я їй скажу? Як я перед нею стану, що вигадаю? А головно з чого почати?.. Або то що? Чи я обовязаний виправдовуватися, чи я її слуга, чи що? Я пан дому!

Добув з кишені пляшчину і потягнув порядну порцію. В заячу його шкіру влилася наново лицарська кров. Тепер не боявся б зійтися око в око із левом на пустині, не то з жінкою.

Ноги його так уже замерзли, що стратили чуття, і він уже не відчував холоду. Тільки вряди-годи як ударявся об твердшу груду, патик або камінь, — відчував біль. Ох, як це тоді боліло, як пекло! В руки змерз так, що пальці, мов задубіли. Сховав долоні в рукави і пустився далі — байдуже йому було вже про все на світі. Але перед своєю хатою знов станув. Там стояла запряжена бричка.

— Ага! Гості ще не віїхали. Але добре, що вже збираються.

Стефанишин постановив заждати, аж відїдуть. Завернув, обійшов частину села, і знову станув перед школою. Брички вже нема. Потягнув із пляшчини ще раз і вступив до хати. Свічка на столі вже догасала. З печі виливалася на хату велика струя теплого світла. Жінка сиділа на ліжку, з лицем в долонях... Плакала. Стефанишин усів на крісло і став мовчки стягати черевики. Ішло це нелегко.

— Щастя, — думав, — що жінка мовчить. Обійдеться без війни... Так ні. Вона не думала мовчати. Він же-ж наробив їй такого сорому, виставив її на глум і сплітки.

— Гарно списався ти! — почала хлипаючи.

Стефанишин мовчки поставив перед отворяними дверцями печі на кріслі мокрі черевики.

— Що ж ти так довго робив у місті?

Учитель замість відповіді, поліз під ліжко пукати за старими черевиками.

— Такого скандалу мені наробити! Приїхали гості, а тут господаря нема дома, хоч вони тиждень наперед заповіли свою візиту. Гак якби нарошне утік. Не можна було навіть лямпи запалити, бо шкло збите. Щастя, що в коршмі були ще дві остатні шабасівки, бо якби не те, то ми були б мусіли потемки сидіти.

Стефанишин не відповідав нічого, лише нишпорив між барахлом поскиданим під ліжком, але черевиків ніяк не міг найти. Забув, куди їх закинув ще тоді, як збирався до міста.

— Рознесуть же вони тепер по цілій околиці, які ми діди! Кілька літ не можна буде людям на очі показатися!

Учитель виліз уже зпід ліжка, але на жінчині докори відповів лише гробовою мовчанкою.

Жінку починала вже брати щораз більша досада.

— Ти не знав, що у нас гості, не знав, що у нас нема нічого в хаті? Тепер же зїдж сам, що накупив!

Учитель мовчав.

Жінці було вже цього забагато. Думала, яку би йому зробити сцену. І видумала. Постановила все, що накупив чоловік, як спізнені витребеньки, викинути через вікно. Однак не бачила, щоб він, окрім напів порожньої вже пляшки, приніс що додому. Думала, що з сорому лишив усе в кухні. Вийшла до кухні, але й там не найшла нічого.

— Де ж ти подів те, що накупив?

Замість відповіді чоловік став гріти пальці при вогні...

— Чи тобі вуха позакладало, що не чуєш? Чи язик присох до піднебіння, що занімів? Наробив сорому і ще сам удає ображеного!

— Не доводи мене до лютости! — гукнув Стефанишин. — Думаєш, що я буду викидати гроші на гостину для якихось там Врублевських тоді, коли я сам не маю в чому ходити? Позволь зробити собі делікатну замітку, що не то жінка, але навіть клятий ворог мій, не вигнав би мене до міста в таку хуртовину... голого, голісінького.

ЗА ОКЕАНОМ.

КОНЦЕРТ НА ДОХІД УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ В АМЕРИЦІ.

Українська громада у Філядельфії уладила 21. III. ц. р. концерт у честь епископа Константина Богачевського, який вже 13 років перебуває в Америці. Дохід з концерту призначено на перший Український Музей при Вищій Школі у Стемфорді тому, що цей рік еп. Константин призначив роком Рідної Школи і Музею. Програму концерту виповнили хорові продукції катедрального хору і хору Сиротинця, продукції орхестри проф. П. Дубаса, сольоспів п. М. Горшка, квартет на фортепяні, декламації і святочний реферат, що його виголосив д-р В. Прагеи.

По концерті прияві разом з еп. Константином зійшли до долішньої салі на вечерю. При милій гутірці вечеря затягнулася до пізної ночі. Преосв. Константин виголосив промову про значіння культури для нації. Крім того складали привіти визначні громадяни і представники організацій. Чистий прихід у сумі 290.67 дол. передано на руки еп. Константина на Український Музей у Стемфорді.

КНИГА „РІДНА ШКОЛА В АМЕРИЦІ".

Рідношкільний комітет в Америці підготовляє до друку незвичайно корисну книгу п. н. „Рідна Школа в Америці", що буде поділена на три частини. Перша частина буде посвячена в цілости Рідній Школі в Америці, Українському Музееві і Бібліотеці у Стемфорді. Друга частина книжки під гаслом „Свій до свого" обійме виказ українських купців, промисловців, ремісників, лікарів, адвокатів і т. д. Таким чином кожний українець на основі цього провідника по більших центрах українського життя зможе дістатись до свого, українського купця чи промисловця і т. д. Вкінці комітет помістить виказ українських товариств, корпорацій і т. п., щоб мати одночасно перегляд українського культурного життя. На покриття коштів видання цієї книжки зложить одного доляра кожний, якого прізвище поміщене в цій книзі. Надвижка піде на перебудову Вищої Школи у Стемфорді.

УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕННИК ЛЕКТОРОМ В АМЕРИКАСЬКІМ КАТОЛИЦЬКІМ СЕМИНАРІ.

На прохання ректорату католицького семинара св. Бернарда в Рочестері, Н. Й., о. Степан Побуцький, парох в Оберн, Н. Й., виголосив перший виклад 21. березня ц. р. у салі семинара на тему: „Східні обряди в Католицькій Церкві, зокрема в українській Греко-Католицькій Церкві". На викладі був присутній ректор з професорами та 238 студ. богословів. Приявні вислухали викладу з найбільшим зацікавленням та уладили українському лекторові правдиву овацію. Чергового дня вранці о. Побуцький відправив Службу Божу в українськім греко-католицькім обряді. На Службі Божій були всі професори з богословами. Підчас Служби Божої всі богослови римо-католицького обряду з діяконами і піддияконами приняли св. Причастіє під обома видами в нашім греко-католицькім обряді. Чергові відчити виголошує о. Побуцький що два тижні. За перший виклад о. ректор відзначив о. Побуцького титулом „почесного професора" семинара св. Бернарда.

ЗБІРКА НА ПАМЯТНИК БЛ. П. ЕПИСКОПА ОРТИНСЬКОГО.

Мешканці Ортинич Шляхотських пов. Самбір, рідного села бл. п. Сотера Ортинського, першого українського епископа в Америці, рішили поставити у себе памятник для цього заслуженого для церкви і нації владики. З цією метою американські українці переводять теж збірку на той памятник. Одночасно українська преса в Америці кинула думку, щоб американські українці-католики здвигнули над могилою покійного владики Сотера відповідний памятник. Тлінні останки цього заслуженого епископа спочивають у катедральнім храмі у Філядельфії.

ЦЕРКОВНЕ СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ОЛИФАНТІ.

Дня 21. березня було в Олифанті, Па., рідке торжество в українській греко-католицькій церкві. Тоді відправив першу Службу Божу уродженний в Олифанті українець, о. місіонар Сильвестер Колер ЧСВВ, який дістав свячення у Мондері, Альберта в Канаді. Церква була переповнена народом. На Службі Божій було приявних 10 Сестер Василіянок. Співав дуже гарно хор під управою п. Льва Сорочинського. При кінці Служби Божої о. Іван Ортинський виголосив проповідь, підкреслюючи, що олифантська громада має чим похвалитися, бо вже вийшли з неї три українські священики: о. Тиханський, о. Федаш та оо. Колер. Зокрема з родини Колерів крім о. місіонаря вийшли теж дві Сестри Василіянки. В Канаді на богословських студіях в оо. Василіян є ще четвертий олифантець Константин Височанський. Опісля о. Колер уділив вірним благословення і стискав голови.

ЗБІРКА НА ПАМЯТНИК ПОК. О. В. МАТЮКА.

Селяни с. Карова пов. Рава Руська рішили поставити памятник бл. п. о. Вікторові Матюкові, відомому українському композиторові, який був парохом довгі роки в цьому селі, і видати книжечку про його життя й діяльність. Проект памятника виготовив уже наш різьбар А. Павлусь зі Львова. Гроші на памятник збирає крім старого краю також комітет під проводом п. К. Піддубчишина в Джерзі Сіті, Н. Дж.

— Гологого? А що ж ти хотів, щоб я тебе убрала в соболеві футра, щоб тебе в огріваній лектиці носили? Бідний учитель повинен тішитися, що має сякий-такий плащ.

— Чи ти дурної вдаєш, чи зачіпки шукаєш? Соболі і лектику тобі дарую, але того, що ти мене вигнала в таку погань до міста, цього не дарую! До того в таких черевиках! В таких о!

Вхопив за черевик, запхав палець у діру і тицьнув їй підошвою попід сам ніс.

— Я не дурний руйнувати собі здоровля для якихось там Врублевських. Хочеш приймати гості, то сама бери ноги на плечі і жени до міста!

— Я... я маю йти до міста? То ще тобі не досить, що вже дома нагаруюся від дня до ночі..., без помочі, без служниці? Не досить того, що сама корову видою.

— Овва! А я гній зпід корови викидаю.

— Що хату замету, зварю їсти, посуду помию, все і все, ще й до міста маю сама бігати? А ти що цілий день робиш? Школярам уха обскубуєш, декого по спині стигнеш — тай тільки твоєї роботи! Можеш бодай до міста скочити, бо гріх дурно хліб їсти.

— Я до міста? Та ще й босо?

— То найми собі післанця. І слугу найми, бо я заповідаю тобі, що від завтра перестаю так гарувати.

— Ов! Диви, що за пані. Як тобі служби захотілося, то найми собі сама. І то за свої власні гроші. Бо щодо мене, то я слуги не потребую. Я для себе маю вже жінку, що й так досить коштує. Думаєш, що я тебе буду задурно годувати?

Жінка замовкла. На щось таке вона не була приготовлена. Добра хвилина минула, заки очуняла.

— Ти пяний, чи що? Таки так... Упився! Аже тепер зачула, як від нього бє горілка.

— А може мені не вільно? Може то за твої гроші я так упився? Як упився, то за власні, гірко запрацьовані гроші.

— Ті гроші так само мої, як твої. Я ще більше працюю, ніж ти!

— Овва! що мені за праця. Зате я годую тебе. Ти і половини того не заробиш, що зїш.

— Що ж то? Я твоя слуга, що так до мене говориш? Я твоя жінка, — тож не забувайся!

— Жінка. Та воно щодо формального, то правда, що жінка. Воно й так між людьми називається. Але позволь собі сказати, жінко, що жінка жінці нерівна. Що інше така жінка, що причиняється до домових видатків, а що інше така, що живе з ласки чоловіка і зїдає його працю. Ти не принесла мені жадних маєтків, тому й не маєш права мішатися до того, що я роблю із своїми грішми. Тим менше ще можеш жадати від мене, щоб я тебе дурно годував. Печених голубців без праці не надійся у мене. Не внесла ти нічого в хату, то ж працюй! Дармо їсти не дам. А до того, що я роблю, тобі зась! От ще й решту випю! — і потягнув із пляшчини.

(Далі буде).

Еміґраційні справи.

ОПІКА НАД ЕМІГРАНТАМИ ДО ПАРАГВАЮ.

Щоб запевнити еміґрантам, які виїжджають з Польщі до Параґваю, належну опіку і допомогу в дорозі з Буенос Айрес до Кармен (остання залізнична стація в Параґваю), Еміґраційний Синдикат прапоручив опіку над ними Північному Кольонізаційному Товариству в Буенос Айрес.

Перш за все еміґранти дістають поміч у Буенос Айрес при пересіданні з трансатлянтійських кораблів на річні кораблі. Згадане Т-во полагодить усі формальности щодо вантажу багажу. Дальше еміґранти будуть мати опіку підчас подорожі річними кораблями, опісля в Асунціон та Енкарнасіон і підчас дороги в Кармен на місце поселення.

На покриття всіх видатків, звязаних з перевоженням еміґрантів та їх багажу і за опіку в часі дороги, устійнена гуртова ціна переїзду з Буенос Айрес до Кармен: 90 песів для осіб від 12 літ вгору і 52 песи для дітей від 3 літ до 12. Одна дитина у віці до 3 літ та одна дитина у віці до 10 місяців користають з безплатного переїзду й опіки.

ВИЇЗДИ НАРЕЧЕНИХ ДО КАНАДИ.

Канадійська влада змінила дотеперішні обовязуючі іміґраційні рестрикції, що торкаються спроваджування наречених до Канади. Постанови канадійського іміґраційного закону, що тепер обовязують, доповнені рішенням Тайної Ради з дня 28. квітня ц. р. ч. П. С. 885, вводить додаткову постанову того змісту, що кожний еміґрант, легально впущений і легально замешкалий у Канаді, може спровадити собі наречену, повінчатися з нею і запевнити їй опіку. Принятє рішення про наречені вказує, що ця категорія еміґрантов буде трактована нарівні зі спроваджуваними жінками і малолітніми дітьми. Від наречених будуть дальше домагатися перміту, але одержати його буде легше (досі перміти видавали лише виїмково).

ТРАНСПОРТИ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ДО КАНАДИ.

Еміґранти-переселенці до Канади, яких закваліфіковано на виїзд, повинні у власному інтересі якнайскорше відбути подорож, щоб у цьому році не втратити часу рільних праць у Канаді. Транспорти будуть так зорганізовані, що виїзд із Гдині відбудеться дня 27. травня ц. р. і дня 10. червня ц. р.

Економічний огляд.

Проблема золота.

Економічне життя світу повне суперечних явищ. Ще не всі держави вилікувалися з наслідків кризи, як уже прояви конюнктури страшать декого занадто вибуялим розростом і викликають дискусії на тему підготови світу до нової кризи. Ще недавно бентежила всіх пошесть девальвації валют, як уже виринуло питання ревальвації не тільки на терені Америки, але і в Европі (Швеція). Ще недавно деякі держави в погоні за золотом сягали навіть до приватних сейфів, де воно було сховане, — сьогодні думають там над тим, як відтяжити емісійні банки від занадто великих запасів дорогоцінного металю, розглядаючи можливість повороту до обігової золотої монети, стерилізації, тощо.

Проблема золота стала тепер гостро-актуальна. Щоб не було непорозумінь, зазначимо, що дотичить це головно Зл. Д. П. Америки і В. Британії. В Польщі, яка до світових запасів золота має приступ дуже утруднений, бо тільки шляхом активного торговельного білянсу або загр. ничних позичок, дотеперішня практика дальше залишається під впливом декрету про обмеження обороту девізами і золотом. Та проте і в Польщі звишкова тенденція цін на товари (як явище паралельне з обниженням вартости золота) відібрала дорогоцінному жовтому металеві той блеск, що захоплював ще недавно щадників і підносив обороти золотом до небезпечних розмірів, що — як відомо — змусило урядові чинники до репресивних декретів.

Які є причини того, що тепер у світі стільки шуму про непевність дальшої вартости золота, що в пресі читаємо про „деградацію" чи „детронізацію" золота? Які причини, що на льондонській біржі появився вже дисконт при термінових орудках у золоті, себто за золото, доставлене пізніше, платять дешевшу ціну, ніж за золото при негайній передачі?

Відповідь на це актуальне тепер питання находимо у річному звідомленні на 1936/37 Банку Міжнар. Платностей у Базилеї, яке подав він саме у пресі до публичного відома.

В першу чергу подані у звідомленні цифри, що дотичать сучас. продукції золота. Ця продукція осягнула в р. 1936 небувалий рівень. Зросла вона на 4.3 міл. унцій (1 унція рівняється 28.3 грама), або кругло на 13½% до ґльобальної цифри 35.25 міл. унцій. У порівнанні до 1929. р. є це зріст на 75%!

Цікаво розглянути загальну продукційну цифру за краями. Отож на першому місці стоїть Південна Африка з 11,339 міл. унцій (в 1935 р. 10,774 м. у.), відтак ідуть: СССР з 7,350 міл. у. (5,831), Зл. Д. П. Америки 4,295 (3,619), Канада 3,721 (3,283), інші 8,549 (7,484). Рекордовий аванс у цій черговости, що її подає згаданий Банк, осягнула Большевія, яка дуже швидко здистансувала Зл. Держави П. А. і Канаду (ще в 1929. р. продуковано в СССР золота мало що поверх 1 міліон унцій!). Як зазначено у звідомленні, в Сибірі відкрили в останніх роках нові золоті поля. Загалом Совіти затруднюють у свому золотому гірництві 750 тис. робітників і 12 тис. інжинірів. Дальший зріст продукції передбачений не тільки в Совітах, але теж у Півд. Африці, у Зл. Д. П. А. та в Канаді. Ціна золота є все ще настільки висока, що вона дозволяє експльоатувати менше видайні золоті поклади.

Та проте знижкова тенденція ціни золота спричинює те, що хов..ння золота (тезавризація) не тільки припинилась, але навпаки, зі сховків на світло дня вийшли дуже поважні засоби жовтого металю. Згадане звідомлення подає, що завдяки цьому самі европейські тезаврatори дали в мин. році золота в круглій вартости 1 міліярда швайц. франків.

Величезний зріст запасів золта не може очевидно залишатись без впливу на його вартість. Розмежувати в причиновости зросту цін на товари, де кінчиться вплив моментів т. зв. доброї конюнктури і де починається вплив збільшених запасів золота й сумерк його блеску в очах мас, дуже важко, бо все те сплетене тісно з собою. Та проте одно можна ствердити, а саме, що більшаюча кількість золота в такому темпі, як в останніх часах, при „відірванні" валют від золотої основи (через те золото стало товаром), мусить впливати на знижкову тенденцію його вартости, міреної вартістю інших дібр. Перспективи дальшого зросту кількости золота — це перспективи дальшого зросту цін усіх товарів зі зменшенням попиту на дорогоцінний метль — золото.

В. Н—вич.

стійности. В дальшому поширенню засівної площі потрібні є перш за все дороги. Можливости є дуже великі, бо земля врожайна і кліматичні умовини добрі. Абісинці добували з землі тільки те, що було конечне, щоби прожити. Італійці шукають ще й для себе сирівців і праці для безробітних. Головну увагу хоче звернути італ. уряд на культуру бавовни, волокнистих рослин, збіжжя, кави, тютюну, овочів і ярини, як теж на годівлю худоби.

—o—

З нашої кооперації.

ВАКАЦІЙНИЙ КУРС РСУК В ГРЕБЕНОВІ.

Вакаційні курси-табори для провідників і симпатиків кооп. руху, що їх улаштовує від 3-ох літ РСУК, здобули собі вже велику популярність. Цьогорічний курс, згідно з побажанням учасників минулорічного, відбудеться на Бойківщині, в гарній долині Опору, у відомій кліматичній місцевости Гребенів. Курс призначений на час вд 10. до 29. липня. Учасники, крім щоденних 2—3 годинних занять викладами і гутірками на ідеольогічні кооперативні та загально суспільні теми, та інших товариських розваг, зроблять прогульки на гори Парашку, Маківку, Зелемін, Тростян, скали в Бубнищі, могилу Святослава і ін. В рямцях курсу відбудеться конкурс учасників на найкращий пропагандивний реферат на теми, що будуть оголошені в кооп. пресі.

МІЖНАРОДНІЙ КООПЕРАТИВНИЙ КОНГРЕС.

У вересні ц. р. буде радити в Парижі підчас світової вистави міжнародній кооперативний конгрес. Відкриття конгресу відбудеться 6. вересня, а закінчення 9. вересня. На порядку нарад: 1) справоздання льондонського Міжнародного Кооперативного Союзу, 2) реферат президента Міжн. Кооп. Союзу на тему: кооперація і плянове господарство та вплив державної інтеренції в господарство на розвиток кооперації, 3) реферат про теперішне примінювання рочдельських засад в кооперативній праці і 4) реферат про міжнародню кооперативну виміну товарів.

ПРЕЗИДЕНТ МСК — МІНІСТРОМ ФІНАНСІВ.

Президент Міжнародного Союзу Кооператив В. Таннер ввійшов як міністр фінансів до нового уряду Фінляндії. Перед вибором на президента МСК п. Таннер був премієром Фінляндії.

РУХ ЧЛЕНІВ В Р. С. У. К.

В квітні ц. р. приняв РСУК 46 кооператив у свої члени.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА

„ГОСПОДАРСЬКА РАДА" ДЛЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

На днях відбув львівський воєвода д-р А. Білик **конференцію** з представниками трьох Палат — Пром.-Торговельної, Рільничої і Ремісничої — та з репрезентантами банків. Темою конференції була справа **оживлення промислового руху у Сх. Галичині.** Воєвода, опираючись на свій досвід з тернопільського воєвідства, ствердив, що не всі господарські можливости, на які позволяють вальори дотичних теренів, є реалізовані. Хоч у Галичині нема відповідної підготови і капіталів (спадщина часів займанщини), то проте має вона користні умовини для промислового розвою, бо має природні багатства, добрий клімат і почву, та живий активний тип мешканця.

В дискусії порушено багато справ, м. і. справу розбудови битих, залізних і водних шляхів. Директори банків обіцяли кредитову поміч усім здоровим промисловим варстатам. Для підтримки господарської підприємчивости учасники конференції визнали необхідним покликати до життя Госп. Раду для Сх. Галичини. Цю думку приняв воєвода, заповідаючи, що швидко скличе конституююче зібрання. **Наші господарські кола повинні подбати, щоби в цій Господарській Раді українські інтереси були гідно заступлені.**

УДІЛОВІ СПІЛКИ ПОБУДОВАНІ НА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗРАЗКАХ КООПЕРАЦІЇ.

Велике зацікавлення в господарських колах Польщі викликав проект закону про удлові спілки. Має це бути правна форма **для дрібної торговлі і промислу,** що в досі істнуючих формах не находили для себе чогось відповідного.

Цей проект опрацювала Пром.-Торг. Палата в Варшаві. Зразки для нього найшла вона в кооперативах, відкинувши їх протикапіталовий характер. Уділова спілка, згідно з цим проєктом, має **змінний капітал,** допускаючи плинкість кількости членів (можна вступати і виступати). Відповідальність додаткова дуже сильно обмежена, а правна форма упрощена.

Як подає преса, Пром.-Торг. Палата, як автор цієї невідомої досі ні в краєвому ні в закордонному законодавстві правної форми підприємства, здає собі справу з того, що до творення великих госп. організмів проектована уділова спілка не є відповідна. Зате як підприємство, призначене напр. для закупів сирівця для дрібних промисловців, для гуртових і товарових закупів для роздрібної торговлі, тощо, може вона відіграти першорядну ролю.

Проєкт уділової спілки ми, українці, можемо привітати тільки з вдоволенням і побажати, щоби якнайскорше став він законом.

СВІТОВА ХРОНІКА.

БРИТІЙСЬКА ІМПЕРІЯЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

В Льондоні почалась Імперіяльна Конференція з участю делегатів Англії, Канади, Австралії, Нової Зеляндії і Південної Африки. Південна Родезія і Бірма прислали обсерваторів. Британські кольонії репрезентує міністерство кольоній. Замітне, що Ірляндія на конференцію не зголосилась. Як подає Г. І. Фербер у дописі з Льондону в „Ц. Г. Гандль.", звідки беремо ці відомости, становище Ірляндії і її нова конституція може принести Англії чимало клопотів.

Засадничим предметом Конференції є оборона імперії, та поруч із тим на порядку нарад є цілий ряд господарських справ, а саме: проблема валюти в звязку з валютовим фр.нц.-англ.-американським порозумінням, дальше — ціна золота і можливість знесення митних бар'єр на світі. Крім тих загально-господарських справ порушені будуть суто-британські справи, а саме: підтримка Англією власного хліборобства в користь доміній, або закупно нею сільсько-господарських продуктів в інших краях, у першу чергу в Аргентині, а відтак збільшене упромисловлення доміній, тих, що досі виступали як краї виключно сирівцеві.

Британська Імперіяльна Конференція викликує в світі велике зацікавлення.

ХЛІБОРОБСТВО В ТЕПЕРІШНІЙ АБІСИНІЇ.

Італійці горячково досліджують тепер господарські можливости Абісинії. На думку знавців — можна там буде взяти під увагу управу 50 міл. доброї землі. Покищо заорано 2.4 міл., себто двічі більше, ніж це було в часах само-

Новини економічної літератури.

А. Гаврилко: „СИЛЬНІ ЛЮДИ". Львів 1937. Накладом автора, стор. 23, 8°.

Ця невеличка брошура є наглядним документом, як дехто упрощує собі еволюцію форм господарського життя у нас, українців, та якими дивовижними засобами пробує популяризувати велику кооперативну ідею серед нашого народу. Автор зібрав у своїй книжці кілька нарисів, у яких представлена глитайсько-розбишацька природа самостійних купців. Бажанням його є внеохотити читача до людей приватної підприємчивости, щоб відтак у „десятьох правдах про кооперацію та про купців приватників" остаточно в пух і прах розбити доцільність істнування купецтва тоді, коли в господарському житті діє морально-досконала кооперація.

„Сильні люди" — це книжечка замітна тільки тенденційністю, вибуялим фанатизмом і короткозорістю її автора. До справи господарського вироблення українців вносить вона тільки елементи гальмування і зайвих антагонізмів та непорозумінь.

В. Н.

Марко Рудницький: ЗАФАЛЬШОВУВАННЯ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ. Львів 1937. Накладом „Нар. Торговлі", стор. 27. 16°.

У вступі до свого короткого викладу про фальшування найважніших споживчих артикулів (разом 30) автор пише: „Фальшування поживи і споживчих артикулів є великим суспільним лихом, бо воно некорисно відбивається не лише на кишені і здоровлю консумента, але також на торговлі і промислі". І дальше: „Споживачами цих фальшованих артикулів є майже виключно бідні люди, які за свої гроші, в поті чола зароблені, купують товари найгіршого сорту".

Автор розглядає ось-такі артикули: молоко, масло сир, бриндзю, муку, хліб, тіста, мармоляду, соки; оцет, оливу, вепровий смалець, рослинний товщ, мід, сушені грибн, какао, чеколяду, каву, чай, перець, цинамон, паприку, імбір, гвоздики, мушкателеву галку і квіт шафран, ванілію, фіги і саго. При кінці поміщені ще завваги про переховування товарів.

Ця корисна брошурка повинна найтись у руках кожного споживача. Особливо прочитає її з користю наше жіноцтво.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Новий Ляндрі.

У віденськім суді відбувся перед кількома днями процес у справі вбивника Степанека, якого порівнюють зі славним убивником Ляндрі, опрем із Дісельдорфу або з Матушкою. Степанек садист, який має на совісти 3 убивства та кілька невдачних спроб убивства. Степанек ще молодий чоловік і його зовнішній вигляд нічим не зраджує, що він кровожадний садист.

Кілька літ тому жінка Степанека покінчила самогубством, кинувшись під колеса поїзду. Степанек побачив змасакрований труп молодої жінки і — як сам каже — цей вид викликав у ньому жадобу крови, вбивати людей і масакрувати їх трупи.

Перше убивство виконав два роки тому. До Степанека, який працював у городі, прийшов у гості сусідський хлопчина. Садиста обхопила раптом жадоба крови. Він схопив лопату й одним ударом у голову приголомшив дитину. Відтак закопав тіло в саді.

— Можливо — признався він у суді — що Брозовський (так називався хлопець) ще жив, коли я його закопував, але відтак він напевне вмер...

На салі, де сиділи теж родичі хлопця, чути було підчас зізнань садиста голосний плач.

Від свого першого убивства садист стратив зовсім духову рівновагу. У ріжних місцях міста стріляв він вечорами до прохожих жінок. Одначе по першім стрілі охота вбивати щезала і садист утікав із місця злочину. Та раз якось йому повелося і він застрілив над берегом Ельби 50-літню молочарку, змасакрував її трупа і скрив його у шуварі. Два роки вірив чоловік, що його жінка покінчила самогубством. Третьою жертвою Степанека була його тіточна сестра, яка прийшла раз вечором до його мешкання. Хоч грав голосно радіоприймач, сусіди почули всеж таки стріли. Коли Степанек вийшов згодом сам із своєї кімнати, вони прочували, що в кімнаті щось лихого скоїлось і дали знати на поліцію. Молоду жінку знайшли вбиту з перестріленими грудьми. Садист покраяв тіло ножем, вийняв очі і збещестив трупа. Його негайно арештували.

— Я не звичайний убивник — заявив він це суддям. — Я не вбивав для користи. До вбивства спонукувала мене якась внутрішня сила.

Степанекові грозила кара смерти, або досмертне замкнення в домі божевільних. Остаточно суд засудив цього жорстокого вбивника на кару смерти. Степанек не вірив до останньої хвилини, що його засудять на смерть. Колиж довідався про присуд, спершу видивився божевільним поглядом на суддів, а відтак із лихими блисками в очах пішов під ескортою до вязниці. Мабуть у цій хвилині був би не тільки з пістолі стріляв, але й зі скорострілу.

——o——

Гостинниці серед залізничих рейок.

Велике американське залізниче товариство Пульмен Компані, яке обслуговує кілька важних комунікаційних шляхів, вибудувало спеціяльні гостинниці для залізничої прислуги.

Залізничі службовики нарікали дуже часто на невигоди, труди й недостачу відпочинкового приміщення по першім етапі своєї праці. Люди від яких вимагають совісности, точности й докладности у виконуванні важкої залізничої служби, хотіли теж мати хвилинку відпочинку на малих узлових стаціях. Від 15. травня ц. р. віддало залізн. товариство своїм службовикам 12 світлиць, що їх назвали „гостинницями серед рейок", бо вибудували їх майже при самих рейках між розгалуженнями шляхів. В кожній гостинниці є радіові й телефонічні получення та буфети. Одначе в буфетах не продають алькоголевих напитків.

Королева брехунів.

У славнім (очевидно в Америці) „Клюбі брехунів" у Вісконсіні, всесвітнім мистцем брехунів вибрали просту фармерку з Фавлервіль у стейті Мішіґен. Жюрі не мало — як пишуть часописи — легкого завдання, бо признати пані Ґаль Бергуз першенство за її побрехеньку між ріжними іншими справді неймовірними історіями, важко було. Світова брехунка мусіла відбути майже кількадесять кільометрову подорож до Вісконсін, щоб здобути нагороду (золоту медалю висаджувану брилянтами і титул „королевої брехунів"). Першу нагороду добула вона за свою історію про велитенського москіта (комаху) який мусів живитися худобою та за історію про смерть цієї комахи

——o——

Орґанізоване купно весільних дарунків.

Великий американський торговельний концерн Маршаль Фільд і Сп. відкрив у своїй нюйорській централі інформаційно-весільний відділ для новоженців. Новоженці подають до згаданого відділу цієї централі відповідну листу, в якій подають докладно чого їм ще треба зі шкляного або порцелянового начиння, якого накриття на стіл, якого кухонного білля і подібних речей потребують. У такій листі подають теж докладно, в якім кольорі треба подати предмети. Відтак креняків, знайомих і приятелів просять переглянути таку листу. Секретарка відділу весільних дарунків інформує, що вже вибрано і куплено так, що таким чином одно подружжя дістане завжди тільки потрібні предмети, а не як воно іноді буває: три чаєві сервіси, пять комплетів до кави, 10 цукорничок і т. д.

Нема двох думок, що ця нова американська організація справді корисна, але мабуть тільки американці мають відвагу сказати знайомим, чого вони собі на дарунок бажають.

——o——

Смерть від каплі води.

Дженелля, весельчак князя Феррари перебрав раз мірку у своїх дотепах та важко образив князя. Обурений князь засудив весельчака на смерть через зрубання голови топором. На подвірі замку приготовлено всі причандали до екзекуції. В останній хвилині князь, який дуже любив свого весельчака, змінив своє рішення і хотів дарувати весельчакові життя. Одначе хотів ще при тім дати йому дошкульну научку. Екзекуція мала відбутися тільки на око. Засудженого привели на підвищення, що на ньому стояв уже кат із величезним топором. Джонеллю звязали мотузками, завязали очі й обнаживши шию, веліли положити голову на пень. За хвилину кат пустив на карк засудженого каплю холодної як лід води.

Всі вибухли сміхом і почали кричати на весельчака, щоб устав із навколішків. Одначе Джонелля навіть не ворухнувся. Коли його піднесли, виявилося, що нещасливий весельчак умер на удар серця. Смерть прийшла в цій хвилині, коли кат пустив на його карк каплю води.

Найскромніший купальний костюм.

На пляжі в Біяріц відбувся цікавий конкурс на найскромніший купальний костюм. Цей конкурс зорганізував відділ Ліґи Моральности, яка пропагує у Франції скромні одяги. При помочі добре зорганізованої пропаганди викликав цей конкурс величезне зацікавлення. Поверх 130 пань із найкращого товариства стануло до цього турніру. По першій елімінації, яку перевела окрема комісія моди до плебісциту стануло 60 пань. При оцінці публика брала під увагу естетичну гармонійність постатті з кольором матерії та з мінімальним декольтом.

Перше місце признали 23-літній панні Ребійлет, доньці власниці магазину моди в Парижі. Присутня на цьому турнірі мати заявила, що відтепер зїнсуватиме тільки преміований купальний костюм.

Незалежно від цієї оцінки відбувся ще конкурс на костюм до опалювання т. зв. „ансамбль ді пляж".

Перше місце здобула п-і Шарльотта Еріо близька кревнячка мера Ліону

——o——

МІСТО САМОВБИВНИКІВ.

Досі такою сумною славою могла почванитися японська столиця Токіо. Та американці позавидували японцям навіть цієї сумної слави і винишпорили, що рекорд самогубств побило американське містечко Брейнсвіл у стейті Місурі. Там на 3.000 мешканців відібрало собі в минулому році 298 осіб життя, значить майже 10 відсотків населення наложило на себе руку. Причиною самогубства є в більшости господарська нужда. Найгрізнішим явищем є те, що під впливом масової скількости самогубств повстав у цій місцевости клюб самовбивників, так, що скількість самогубств із нещасливої любови у двоє збільшилася.

——o——

ЛІТАК У ДИТЯЧІЙ КІМНАТІ.

У Штебінгтоні трапилася недавно дивна летунська катастрофа, яка, на щастя, не закінчилася трагічно.

Один тамошній летун вистартував на леваді положеній недалеко його дому до лету. Своїми летунськими пописами хотів він звернути на себе увагу рідні та знайомих та почав описувати кола низько над своїм домом. Раптом із причини якогось дефекту в моторі апарат полетів стрімголов на його власний таки дім, перебив у сильнім розгоні стіни і влетів до кімнати, в якій спав синок летуна. На щастя ні син ні летун не потерпіли навіть рани, так, що тільки на страху та на шкоді скінчилося.

——o——

РЕСТОРАН ДЛЯ ДІТЕЙ.

Для малих дітей, які не можуть разом із родичами їсти обідів у ресторанах, відкрили недавно в Ню Йорку окремий ресторан. Дітей привозять з мешкань окремими ресторанними автобусами до цієї харчівні, де їх обслуговують молоді, спеціяльно вишколені до поведінки з дітьми кельнерки. Кухня є під опікою дитячого лікаря. За окрему доплату, яку складають родичі, залишають ще дітей у цій харчівні на годинку спання та годинку забави після обіду.

——o——

БІЛЕТИ ДО ВЕСТМІНСТЕРСЬКОЇ КАТЕДРИ.

В суботу 15. ц. м. відкрили вестмінстерську катедру для всіх, які хотілиб оглянути коронаційні декорації церкви. Не зважаючи на високі ціни білетів вступу, вже за одну годину продали білетів на 70.000 франків. За саму неділю — як пишуть льондонські часописи — вступ, призначений на дохід льондонських лічниць, повинен дати більш, як 5 міліонів франків.

——o——

ДВЕРІ З... ПОВІТРЯ.

На американських залізницях можна запримітити тепер новий тип ресторанних возів у яких питання получення кухні з їдальнею розвязано зовсім новим способом. Найгіршою прикметою ресторанних возів було досі те, що крізь кухонні двері добувався до їдальні не все приємний кухонний запах та горяч.

У нових ваґонах нема справжніх дверей, є тільки отвір на місці дверей, а відповідні апарати видувають із долини до гори таку сильну струю воздуха, що ні горяч ні кухонні „пахощі" не можуть крізь такий повітряний ізолятор до їдальні передістатися. Друга вигода це те, що кухонна прислуга може в кожній хвилині входити і виходити з полумисками страв та з напитками, не потребуючи зовсім відчиняти дверей.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

ФУТБОЛЕВА ДРУЖИНА ШВАЧОК.

Як відомо, віденці є великими фанатиками футболю. Такими фанатиками, що в копаний мяч грають там не тільки мужчини, але й жінки. Недавно відбувався у Відні жіночий футбольний турнір за чашу пок. канцлера Дольфуса. Цього року чашу здобула дружина віденських швачок. На середині нападу грала предсідниця союзу віденських швачок п-і Ґавмґарт. У фіналі перемогли швачки дружину міських службовичок

Помилкове оголошення про шкільні вписи у Львові.

Міський Шкільний Інспекторат у Львові оголосив шкільні вписи до державних народніх шкіл у Львові та в 2. точці того оголошення подав вимогу, щоб батьки вносили подання до Міського Шкільного Інспекторату за дозволом вписувати діти до приватних шкіл.

Опісля той сам Міський Шкільний Інспекторат в обіжнику до Управ приватних шкіл з 18. V. 1937. р. ч. Е 302/37 пояснив, що ця вимога була помилкова. Дозвіл Шкільного Інспекторату потрібний по думці § 6. розп. Міністерства Освіти з 30. V. 1932. Д. З. Р. П. з 23. VI: 1932. ч: 51: поз. 485 тільки для дітей, що ще не осягнули обовязкового шкільного віку, отже для т. зв. „шестилітків", себто тепер для дітей, що уроджені між 1-им січня і 31-им серпня 1931. р. і то все одно, чи батьки мають намір вписати дотичні діти до приватних, чи до державних шкіл. Зате всі діти, уроджені в 1930. році і в попередніх роках, отже у шкільному віці від 7 до 14 літ життя, можуть свобідно вписуватися до приватних шкіл і на це не треба ніякого дозволу.

Тому українські батьки та опікуни можуть і повинні без ніяких перепон вписувати свої діти до приватних вселюдних шкіл „Рідної Школи" там, де кому вигідніше.

Вписи до всіх приватних вселюдних шкіл „Рідної Школи" у Львові вже відбуваються від 17. до 24. травня ц. р. і є продовжені до 5. VI. ц. р. включно.

ПОВІТОВИЙ СОЮЗ КРУЖКІВ „РІДНОЇ ШКОЛИ" У ЛЬВОВІ.

✝

З КИСІЛЕВСЬКИХ

Богданна Левицька

вдова по пароху Болехова, б. голова Філії Союзу Українок у Болехові упокоїлася в Бозі 21. травня 1937 р. у 66. році життя по короткій тяжкій недузі.

Похорони відбудуться в неділю 23. травня 1937 р. в год. 3. попол. з крипти св. Єлисавети (пл. Більчевського) на Янівський цвинтар.

На цей сумний обряд запрошують Рідню, Знайомих і Приятелів Покійної

Діти, Внуки і Правнуки.

Сварка між провідниками польських соціялістів.

У міському городському суді у Львові відбулася сензаційна розправа проти б. посла ППС інж. А. Гавзнера за те, що назвав свого колишнього партійного товариша адв. д-ра Ст. Дренґевича провокатором. Цей закид висунув б. пос. Гавзнер у звязку з арештуванням члена ППС. Півовара під закидом зладження трьох металевих пушок до бомб, з яких одна вибухла в домівці „Звйонзку Стшелецк-ого" в 1933. р. у Станиславові. Слідство мало виявити, що Півовар зладив ці пушки на доручення адв. д-ра Дренґевича і навіть якийсь час їх переховували в домівці ППС. Адв. д-р Дренгевич заперечив, будьтоби мав щонебудь спільного з цими пушками. Справа Півовара знайшлася перед партійним судом ППС., який припинив д-ра Дренгевича у правах члена, опісля викинув його з партії.

На розправі І. Гавзнер зізнав, що одного вечора був у буфеті в домівці З. З. К. Тоді один з партійних товаришів заявив, що перед ним жалувався адв. д-р Дренґевич, що не може пізвати до суду інж. Гавзнера, бо не має доказу, що він назвав його провокатором. Тоді інж. Гавзнер написав на картці, що доки адв. д-р Дренгевич не вияснить справи з Півоваром, мусить уважати його провокатором. Тому справа опинилася в суді. Суддя допустив нові докази і відложив розправу

—о—

Велика допомога жидам у Берестї.

До Варшави приїхали директори великої жидівської орґанізації „Джойнт" в Америці, щоб на місці познайомитися зі ситуацією останніх днів, головно з подіями у Бересті і Камені Коширськім. Опісля телеграфічно звернулися до Ню Йорку за негайною допомогою пошкодованим. З Ню Йорку надійшла відповідь у четвер, що до Польщі вислано 50.000 долярів, з того більшу частину призначено для жидів у Бересті. Крім того директори „Джойнту" сподіються, що й жиди в Польщі причиняться складками до облегшення долі жертвам погромів. У Камені Коширськім уже спокійно. Жиди, які покинули містечко, тепер уже помалу вертаються додому. Предсідника місцевої сіоністичної організації Шльому Айзельберґа, який задумував із Каміня Коширського поїхати до Ковля, затримали на залізничому двірці.

Жидівська преса (львівська „Хвіля") підкреслює, що в погромах у Камені Коширськім українці не брали участи.

—о—

Не признаються до вини...

ДРУГИЙ ДЕНЬ СЕНЗАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ У КРАКОВІ.

В четвер і в пятницю зізнавали далі підсудні у справі нападу на Мисьленіце. Підсудні не признаються до вини і відтяжують себе на розправі, бо в слідстві взаємно себе обвинувачували. Тому трибунал відчитує їхні зізнання у слідстві. І так: підс. К. Кнотек признається, що брав участь у нищенні жидівських крамниць у Мисьленіцах. Запевняв, що револьвер дістав від вбитого Махна. На питання прокуратора заявив, що чув на сходинах від інж. Добошинського, що може прийти до боротьби, підчас якої можуть бути ранені. До Мисьленіц пішов з ватагою тому, бо сподівався, що йде боронити якусь станицю „Стронніцтва Народового", загроженого комуністами. Підс. Ю. Трибусь заявив, що належить до „Народового Стронніцтва" і брав участь у нищенню жидівських крамниць. На питання предсідника, хто ніс кріси, підсудний відповідає, що кріси ніс кожний з учасників по черзі і властиво ніхто не хотів нести. Запевняв теж, що поліція перша стала стріляти до ватаги в Порембі. На питання оборонця заявляє, що в полі було два дзвони і на випадок нападу комуністів на костел мали ними дзвонити на аларм. Підс. А. Ніщик теж відпекувався, щоб мав кріс. Ненавидить комуністів. Підс. Ю. Пиьік, 60-літній селянин заявив, що був на збірці в Хоровіцькім лісі, але до Мисьленіц не ходив, бо по дорозі покинув ватагу і вернувся додому. Підс. Ф. Пшибильський признає, що мав кріс і 10 набоїв. Підс. В. Брожек признає, що був караний за комуністичну акцію. По виході з вязниці вступив до „Народового Стронніцтва", бо комунізм йому тепер не подобається. Підс. М. Палка до вини не признається. Підс. Ян Красни був на збірці, але безпосередньо по ній відійшов і в дальшій акції участи не брав. Підс. А. Сирек до вини не признається. Комуністів ненавидить, бо бачив у Росії, як вони гноблять робітників. Підс. Т. Плонка брав участь у збірці, але опісля відійшов. Підс. В. Влазко не признається до закидуваних йому вчинків. На заввагу прокуратора, що його схоплено з крісом, підсудний кличе: „щоб я під землю запався, якщо при мені лежав кріс". Підс. Ян Скоп заявляє, що припадково був у Мисьленіцах на ринку, участи в нищенні крамниць не брав.

Майже всі підсудні заявляють, що комуністів ненавидять, бо вони підготовлялися до нападу на костели і на священиків. Зміну своїх зізнань пояснюють тим, що хотіли швидко вийти з арешту і тому обтяжували себе взаємно.

—о—

НОВИНКИ.

— **Присилайте свої відповіди у справі літературного конкурсу „Діла": які з видрукованих у наших фейлетонах новель уважаєте за найкращі? Нагороди Редакції призначені для 7 найкращих новель. Відповіді приймаємо до 1-го червня ц. р.**

— **Середню Фахову Школу СС. Василіянок у Львові** при вул. Длуґоша 17 дозволило Міністерство В. Р. і О. П. перемінити з початком найближчого шк. р. — це є 1937-38, на фахову гімназію. Буде це перша українська кравецька гімназія. Ближчі відомости подамо незабаром в окремій статейці. 979

— **Свято Чорноморської Фльоти**, яке відбудеться в неділю дня 23. травня год. 12. в салі Народ. Дому буде цікавою імпрезою. Такого роду свята започаткував в минулім році Студентський Кружок Рід. Школи ім. Петра Могили. Виконавці програми цьогорічного свята, окрім лейтнанта української фльоти Шрамченка і ред. Качмара — це самі студенти: молода здібна піяністка Володимира Михайлівська, студ. прав (це її перший виступ на більшій імпрезі у Львові), знаний вже у Львові соліст Ярослав Придаткевич, студ. В. Ш. З. Т., молоденький декляматор Юліян Савицький, учень пані Лесі Кривіцької, вкінці смичковий квартет студ. Вищ. Муз. Школи. Це все надаватиме спеціяльний характер цій імпрезі веденій українськими студентами. 947

— **Традиційне свячене** влаштовує 23. ц. м. читальня „Просвіти" на Знесінні Старім і Кружок „Р. Ш." ім. кн. Льва на Личакові. Початок обох імпрез точно в год. 6-ій вечором.

— **Вистава мистецьких праць** А. Лошнева, І. Нижника, П. Обаля і Г. Спольського відбудеться в днях від 23. травня до 13. червня в салях Природничого Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові (вул. Чарнецького 24., ІІ. пов.). Відкриття в неділю, 23. ц. м.

— **40-ліття Марійської Дружини при Інституті СС. Василіянок у Львові.** Ще в 1897. р. б. п. о: прелат Ізидор Дольницький заснував при Інституті СС. Василіянок у Львові (вул. Длуґоша 17.) Марійську Дружину учениць. При смерти „дзядзьо" передав провід цієї Дружини оо. Василіянам. В понеділок 17. травня ц. р. згадана Мар. Дружина відсвяткувала 40-ліття свого існування. Рано в год. 8. провідник Дружини о. І. Назарко ЧСВВ відправив Службу Божу в церкві при вул. Зиблікевича. Підчас Служби Божої всі учениці фахової школи та інститутки приступили до св. Причастя. На Службу Божу прибули делеґації інших Марійських Дружин Львова зі своїми прапорами, як: Мар. Дружина учнів та учениць головної гімназії, жіночої гімназії СС. Василіянок, Мар. Дружина Студенток і Пань. Після богослуження відбулося посвячення Марійського прапора Дружини Ювилятки. Прапор посвятили о. проф. Горникевич, о. проф. Ждан та о. Назарко. Останній виголосив проповідь до молоді. Пополудні в год. 5.30 відбулася святочна академія з такою програмою: учениця М. Стефанів виголосила вступне слово, в якім переповіла історію та діяльність Мар. Дружини при Інсти-

туті. Хор учениць під проводом п. К. Гладилович відспівав Брамса: „Магдалину і Марію". З черги учениця М. Витоняк віддеклямувала У. Кравченко: „Аве Марія", а хор в супроводі фортепіяну відспівав Б. Кудрика: Прольоґ до Шевченкової „Марії". На другу частину зложився сценічний образок п. н. „Золотий ручай". Самі учениці переробили цю сценічну картину з чужого. Картина цікава, з доброю акцією, місцями глибоко зворушлива, тільки кінцевий монольоґ рішуче за довгий. Добре відограли свої ролі учениці: М. Стефанів, Люба Чорняк, Ірка Павляк, а Мирося Романчукевич виказала небуденний артистичний талант. Публики була повна саля. Переважала молодь. Ціле свято удалося вповні. — **Одна з присутніх.**

— **Новий директор міських театрів у Львові.** На засіданні маґістрату після реферату віцепрезидента д-ра Веринського рішено вкарендувати міські театри у Львові на час від 1. вересня ц. р. до 30. серпня 1940. р. Янушові Варнецькому, директорові літнього театру у Варшаві. П. Варнецький відомий уже львівській публиці як талановитий актор і режисер.

— **Цінні слова воєводи.** Львівський воєвода Альфред Білик перевів на янівськім болоні інспекцію львівської поліції. Переглянувши відділи, воєвода виголосив промову, в якій зясував обовязки поліції щодо удержання порядку і спокою в державі та зазначив, що поліція у своїх виступах **не може ніколи кермуватися почуванням пімсти за діла громадян, але мусить ділати без тіни злости,** виконуючи строго прикази своїх начальників.

— **Засудженого на чотири роки апеляція увільнила.** Львівський апеляційний суд розглядав справу Теодора Горбача із Синевідська Вижнього, якого стрийський суд засудив на 4 роки вязниці за знущання над жінкою та дітьми. На основі амнестії цю кару зменшено йому до трьох літ. Апеляційний суд увільнив його зовсім від вини та кари. Горбача боронив адв. д-р Марітчак.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім дні тягнення Клясової Льотерії впали м. ін. такі більші виграні: 75000 зол. на ч: 22349; 5.000 зол. на ч: 28653, 55707, 62919, 106595, 139940, 168823 2.000 зол. на ч: 3094, 14264, 18423, 22083, 54621, 79251, 79428, 80471, 88759, 96762, 106612, 131814 174919, 184040; 1.000 зол. на ч: 745, 4485, 29701, 37408, 64559, 65215, 90693, 95857, 111354, 112965, 119015, 124733, 131589,146916 , 147556, 150990, 170334, 171315, 175027, 177182, 186727. 188065, 189649.

— **Будують каплицю в українському селі.** Власник фільварку в Яремкові рудецького повіту, Яків Флешер подарував парцелю під будову рим.-кат. каплиці. Будовою каплиці кермує комітет під проводом Й. Грабовського, почтового урядовця з Рудок.

— **Марш. Сьміґли-Ридз доктором медицини.** В авлі университету у Вильні відбулася промоція маршала Сьміґлого-Ридза на доктора медицини гоноріс кауза. Приїзд маршала до Вильна і промоція були сполучені з великими маніфестаціями і церемоніями.

— **Градова буря над Перемищиною.** Над перемиським повітом перейшла сильна градова буря і спричинила великі шкоди. Катастрофу відчули особливо громади Бахорець, Коштова, Дубецьке Передмістя, Дрогобичка й інші, де засіви знищило на 60 прц. В Негрибці на 50 морґах є 90 прц. знищення, в Горохівцях на 100 морґів 75 прц., в Германовичах 20 прц., у Вітошинцях на 50 морґах 40—50 прц. В Ненадовій від удару грому згорів мешкальний дім.

— **Як будували автостради на Гуцульщині.** В окружнім суді в Коломиї відбулася розправа проти б. радника воєвідського уряду, інж. Містерка, якому, як відомо закинено ріжні зловживання при будові автостради із Жабя до Ворохти. Містерка признано винуватим сфальшування документів і засуджено на 12 місяців вязниці з трилітнім припиненням кари. Зате звільнено від закидів зловживання задля зиску.

— **„Глос Повшехни",** щоденник Морачевського перестав виходити. З. З. З. дало на „Г. П." поважні субвенції, але й вони не помогли.

— **Помір безрог у Коломийщині.** Санітарна влада ствердила в громадах Королівка і Корнич під Коломиєю кілька випадків рожиці у безрог. Крім того панує помір безрог у Черемхові, Жукотині, Добровідці, Печеніжині і Трачі. Видано відповідні санітарні розпорядки.

— **Краєва хроніка.** Біля залізничого перестанку в Угерську пов. Стрий грім ударив у дерево, під яким сховався перед дощем залізничний службовець Станислав Тихоняк. Пораженого відратовано. — Пожежу газового закопу на Вербівці під Косовом згасили нарешті, заложивши т. зв. гловицю на отвір цього закопу. — В Зимній Воді під Львовом бик, якого Ярослав Романюк вів на продаж, потоптав його і рогами розпоров йому живіт. Стан Романюка грізний.

— **Святотатство.** До церкви в Монастирі стрийського повіту добувся злодій і вкрав позолочувану монстранцію, з якої викинув св. Дари. Крім того вкрав другу чашу, три обруси та інші річи. Справою занялася поліція.

— **Пожежа в церкві.** В селі Сосниці біля Радимна в часі маєвого богослуження вибухла в церкві пожежа. Від свічки на великому вівтарі запалилися квіти, а від них вогонь охопив увесь вівтар. Людям удалося в короткому часі згасити пожежу.

— **Пожежа від папіроски.** В Тучапах городецького повіту вибухла в стодолі від недокуреної папіроски пожежа. Вогонь перенісся на сусідні будинки і знищив два доми, три стодоли, стайню і шпихлір.

— **Згорів тартак.** У Старій Весі пов. Березів вибухла в ночі пожежа в паровім тартаку. Вогонь знищив до тла цілий будинок і машини. Крім того згоріла більша скількість дощок і брусів. Вогонь був підложений.

— **Ґімназисти комуністами.** Окружний суд у Замості на виїздовій сесії в Томашові розглядав справу 6 учнів і учениць місцевої коедукаційної ґімназії, що належала до комуністичної орґанізації. Всі обвинувачені (чотири жиди і два українці) у віці 17—20 літ. Засуджено їх на кару вязниці від 2—3 літ, одного, Бруха Гелештера на 8 літ.

— **Всюди гради.** Над холмським повітом перейшла на днях сильна градова буря і знищила засіви на просторі 650 морґів. Шкоди потерпіли мешканці громад Кумів, Касилів, Сілець і фільварок Сілець.

— **Смерть від жарівки.** В Бельську Підляському 62-літня Людвика Боховська доторкнулася мокрою рукою електричної лямпи, що не мала ізоляційної оправи. Електричний струм поразив її так сильно, що вона впала трупом на місці. Доньку, яка хотіла ратувати маму і також доторкнулася жарівки, тяжко попарило.

— **З Польщі.** В селі Мариках сідлецького повіту згоріли 22 господарства. — В Лодзі вмерло кілька осіб, поражених сонішним ударом. — У селі Тхуржец грім убив 47-літню Розалію Стефаняк. — Підчас бурі, яка перейшла над Дольском, грім ударив у дерево, під яким схоронилися робітники. Три особи згинули. Над повітами блонським і сохачевським перейшли громовиці, що спричинили багато пожеж.

— **Розстріляли 44 шпигунів.** В місті Свобідний на Сибірі військовий трибунал засудив 44 особи, між ними одну жінку на кару смерти за шпигунство і нищення залізничих уладжень. Шпигунство управляли, мовляв, у користь Німеччини та Японії. Присуд виконано негайно після оголошення.

— **Кістяк мамута під Чернівцями.** Як повідомляє черновецька преса, в Крещатику робітники, заняті в каміноломах, відкрили кістяк величезних розмірів. Показалося, що це кістяк мамута, який вдалось відкопати в цілости. Справою занялися місцеві наукові кола.

— **Чи слово „дитинство" є образою?** До бурмістра мадярського міста Сеґед, Пальфія зголосилося сто націоналістів з проектом, щоб двом вулицям у місті надати назви антисемітських діячів. Бурмістр назвав цей проект дитинством і на засіданні міської ради не піддав його під голосування. На другий день прийшло до бурмістра двох військових старшин і зажадали збройної сатисфакції для всіх сто ображених проектодавців. Який був вислід цієї акції та чи бурмістр поєдинкувався з ображеними націоналістами, не знати.

— **Порівняльна проба.** Зовсім зрозуміло, що продавець вживає цілого свого красномовного хисту, щоб переконати покупця про добрі прикмети товару. Від здібности і засобів переконування залежить, яких він уживає арґументів — один буде користуватися важною ціною, знов інший буде покликуватися на кільканадесятьлітній досвід і т. ін. Практична та ощадна пані порівнює артикули ріжних фабрик і щойно той, який покажеться найкращим, буде вона завсіди купувати. Навіть при найкритичнішій оцінці КІСТКИ буліонові КНОРР, яких уживають загально в господарстві, витримують такі порівняльні проби з якимнебудь іншим подібним продуктом.

Останні вісти.

В ПАЛЕСТИНІ НЕСПОКІЙНО.

З Палестини повідомляють, що трапляються там постійно відокремлені атентати. В Єрусалимі прийшло до бійки між 2 жидами і 2 арабами. Жиди поранили важко револьверовими вистрілами своїх противників. В Єпіні невідомі справники напали на старшину поліції, який вспів урятуватися.

ПРОЦЕС У БІЛЬБАО ПРОТИ НІМЕЦЬКИХ ДОБРОВОЛЬЦІВ.

Авас повідомляє, що в Більбао почався процес 2 німецьких добровольців, яких зловлено 5. IV. ц. р. до неволі на фронті Охандіяно. Оба летуни 24-літній Кінцле і 22-літній Шульце признались, що брали участь у летах над біскайським фронтом, одначе не бомбардували Дуранґо. Прокуратор домагався кари безреченцевої вязниці для обох.

РУМУНСЬКИЙ НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛУ ВИЇХАВ ДО ПОЛЬЩІ.

В пятницю 21. ц. м. передполуднем виїхав з Льондону через Бельгію до Варшави румунський наслідник престолу князь Михайло. По дорозі затримається він у Бельгії. На двірці прощав його польський амбасадор Рачинський.

Найбільшим ворогом для здорового, родинного життя є шинки, що відчужують батьків від родини й рівночасно ослаблюють джерело прожитку. — Я. Дубе.

☦ Посмертні згадки.

ДОМІНИКА ОГІЄНКОВА. Дня 19. травня ц. р. після тяжких і довгих терпінь упокоїлась видатна громадянка, дружина професора, Доміника Данилівна Огієнкова. Похорон відбудеться 21. травня в год. 17-ій на Вольському православному цвинтарі у Варшаві. В. Й П.!

РЕПНІЙСЬКИЙ БОГДАН, окружний суддя в Тернополі ,помер 20. травня ц. р. в 53. році життя. Похорон відбудеться 22. ц. м. в год. 3 попол. В. Й. П.!

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

„Свята Свободи" у львівському повіті. Гарний погідний день 16. ц. м. дозволив селянам підльвівських сіл гарно відсвяткувати память знесення панщини — „свято Свободи", що стало святом сільсько-господарського відродження та обєднання. В цьому дні майже у всіх місцевостях відбулися походи до памяткових „хрестів свободи", перед якими місцеві священики відправили відповідні молебні. В деяких селах заходом кружків „Сільського Господаря" відбулися місцеві або районові свята „С. Г." при співучасти делєгата філії „С. Г." у Львові. Такі свята відбулись в селах: Гряда, Гаї к. Львова, Лісневичі і Борщовичі. У святах взяли участь місцеві та позамісцеві громадяни. На програму свят склалися хорові продукції, деклямації та реферати делєгатів філії. В Запитові і Винниках, в Чижикові та інших селах к. Львова відбулися сходини з рефератами про скасування панщини. Завмираюча традиція „Свята Свободи" відроджується у новій формі свята „Сільського Господаря", у формі, в якій набере більшої орґанізованости та дозволить на залишках минулого будувати і зміцнювати здобутки нового життя.

„Свято Свободи" і освячене в Сторонятині. Дня 16. ц. м. відбулося у Сторонятині „Свято Свободи". Прегарна погода немов заохочувала до якнайбільшої у-

части у звеличанні свята українських селян. Свято почалося Службою Божою, що її відправив в год. 10-ій парох о. М. Ходачек. Опісля пішли вірні з процесією за кінець села під памятковий хрест — звесення пам-щини. По відправі під хрестом похід вернувся до церкви. — Друга частина свята відбулася пополудні. А саме в год. 3-ій пополудні почалася академія в гарно прибраній салі чит. „Просвіти". Академію відкрив голова кружка „С. Г." п. Н. Мороз. На дальшу програму складалися: точки хорові, декламації і реферати. Промовці інж. О. Дучимінська та о. М. Ходачек вказували на значіння свята, потребу освіти, зорганізованости і т. д. Хорові точки („Чом, чом, чом земле моя", „Заквітчаємо"; „Побратався сокіл" та інші) під проводом Ю. Мороза випали добре. Гостей на академії багато. По її закінченню відбулося спільне свячене, що його уладила секція господинь при кружку „С. Г.". Акту посвячення свідів довершив о. Ходачек. Підчас свяченого хор відспівав декілька пісень. У святочнім настрою розходилися всі до дому. Слід зазначити, що культурно-освітнє і кооперативне життя у Сторонятині стоїть на високому рівні. Сторонятин є прикладом для сусідніх сіл. За короткий час вибудовано там два муровані кооперативні доми. Селяни свідомі і зорганізовані. Побажатиб громадянам більше витревалости і самоосвіти, а успіхи будуть ще більші. Тоді село з певністю стане одним з перших сіл львівського повіту.

Гість.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

ГОРОДОК.

Викуп площі з жидівських рук. Громадянство Городеччини купило із зібраних грошей площу біля матірної церкви св. Івана Хрестителя з домиком за суму 6.950 зол. На цій площі має намір побудувати Український Катол. Дім, де знайшли би приміщення наші католицькі організації та передшкілля для української дітвори з Черлянського й Заставського передмістя. Найбільше заходів у цій справі зробив голова комітету викупна цієї площі о. парох Епіфаній Роздольський, котрий вкладає дуже багато праці у культурний та матеріяльний розвиток городецького громадянства.

„Заколот" на городецькій сцені. Аматорський драматичний гурток при філії „Просвіти" в Городку відіграв 16. травня ц. р. в салі Украінбанку комедію на 5 дій „Заколот" відомого німецького драматурга Августа Коцебуе. Комедія стягнула досить значне число глядачів та перейшла з успіхом. Публика була розбавлена, актори поводилися на сцені цілком свобідно, як у себе дома. Найбільше сміху на салі викликувала особа старого Ходачковського (грав сам режисер п. Северин Гумецький) та Міша Гурський (м-р Стефан Бутурин), які мали головні ролі. Добре вивязався зі свого завдання отаман Ходачковський (Ст. Світенько). З жіночих роль замітні: Анна Цимбаліста в ролі добродійки Ходачковської та Катря Ходаківна в ролі її єдиначки Дори. Підготова вистави та декорацій і характеризація (Р. Стеця) свідчили про вправного режисера, якому належиться повне признання. „Заколот" — це перша вистава, яку в Городку підготовив п. С. Гумецький. Дохід з вистави призначено на будову Нар. Дому.

(Х.)

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі цілі народи.

ВОЙНИЛІВЩИНА.

Свячене в кружку Т-ва „Сільський Господар" у Войнилові. В неділю 16. ц. м. новозаложена секція господинь при кружку „Сільського Господаря" у Войнилові відновила традицію свяченого. До просторої салі „Р. М." зійшлося понад сто осіб: гостей, членок і членів. Акту посвячення доконав о. дек. Людомир Зарицький, після чого голова кружка „С. Г." д-р Рудницький палкою промовою привитав присутніх. У свяченім взяли теж участь учителі-українці войнилівської округи. Одночасно відбувся „День Матері". Голова секції п. П. Поповичева виголосила прегарний, змістовний реферат.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На марґінесі одної книжки.

Бувший бурмістр славного колись, а ще славнішого тепер міста Бережан п. Станіслав Вішневскі видав книжку про українсько-польську війну в Бережанах і околиці. Книжок про ті часи вийшло багато, одні більше, другі менше правдиві, а тільки деякі можливі. Все це залежне від автора, його становища чи надії на становище.

Про книжку Вішневского не можу нічого сказати, бо її не читав, а довідався про неї з рецензії в „Веку Новім". Є там деякі виїмки з книжки, які варто навести:

„Д-р Ковшевич крайний, безоглядний шовініст... з цілою посвятою лікував діти урядника Рембіша, який відмовився від служби при залізниці. Д-р Ковшевич не тільки не брав заплати за труд, але й сам купував для дітей лікарства."

Не люблю безоглядних шовіністів. Стрічаю їх я і стрічають їх Ш. Читачі на кожнім кроці. Але таких як д-р Ковшевич не зашкодилоб нам стрічати щодня. Напевно не дісталиб у нас прикметника „безоглядний", а здається і слово „шовініст" не приліплювалиб до нього.

Друга цитата ще більш цікава:

„Були священики, що палали ненавистю, що польське, але й був один гр.-кат. канонік, що не хотів благословити відділів, які йшли на брата."

Виступати проти війни — річ християнська, але чи не добре булоб у тім місці книжки навести кілька назвищ, коли не каноніків, то бодай звичайних ксьондзів по другім боці, що так поступили як наш миро- і братолюбний о. совітник?!..

А далі ще один, може найцікавіший виривок:

„Комендант табору інтернованих Г—ч надзвичайно людський і культурний чоловік; по змозі своїх сил старався облекшити долю своїх вязнів. Чесно заслужив собі на відзначення так від польського уряду, як і від українського!"

Щож, думаю, рація. Людина, що в часах розбурханих умів, у часах крови і пожарів, змогла зберегти холодну кров і добре серце направду заслугує на подвійну похвалу. Українська влада не може йому дати признання, бо її вже нема, тому нехай вибачить.

Але уявляю собі, що друга сторона напевно не „омешкала" це добре серце відмітити.

І почав я розпитувати людей про п. Г—ча. Він був учителем і тепер певно на якійсь добрій посаді, як не шкільним інспектором у найліпшій окрузі.

Питаю, між іншими, нашого посла:

— Саме цією справою я займаюся — сказав посол. — Вже цілий божий рік ходжу від Анни до Каяфи, щоби його назад перенесли до Галичини. Кинули бідачиська на далекий захід і ані руш йому помогти.

Почувши це, я направду не знаю як скінчити фейлетон.

Хіба закликом до п. Вішневского, щоби свою книжку стягнув з обігу і чимскорше поправив одно місце.

Бо вийшло якесь непорозуміння!..

Галактіон Чіпка.

Опісля деклямували: від старшої молоді — п. Ольга Белеївна, від дітей — Люся Федюшка і Дольо Цимбалістий. Дальше п. Петро Цимбалістий виступив з короткою промовою, після якої присутні вели товариську гутірку, переплітану співами.

Концерт у честь Т. Шевченка в Сільці. В неділю 16. ц. м. святкувала чит. „Просвіти" в Сільці день Шевченка. Програма свята була доволі богата і добрана змістом. Свято розпочав мішаний хор місцевої читальні „Заповітом", після чого п. Олійник виголосив реферат. У дальшій програмі чергувалися продукції хорові і декламації. Хор під проводом п. Олійника відспівав пісню „Страшний косар", „Ой зійшла зоря" та „Єднаймось діти України". Декламували п. Ганя Савка „Лічу в неволі" і Микола Кусень „Тарасову ніч". Свято закінчено національним гимном. Слід зазначити, що всі точки програми були гарно виконані і зробили на присутніх дуже миле враження. Жаль тільки, що ця гарна програма була виконана в майже порожній салі. Чи це не сором сільчанам? Вже більше, як двацять літ істнує в селі читальня і ви нічого не навчилися?

КАМІНКА СТРУМИЛОВА.

Повітові сходини У. Н. Д. О. в Камінці Струмиловій відбулися у салі Народнього Дому при співучасти 200 селян та інтелігенції з повіту. Сходини відкрив голова дир. Мулькевич. По виборі президії звіт з діяльности склав посол Вол. Кузьмович, який пояснив теж загальну політичну ситуацію у нас і в Европі. Опісля д-р Мінко виголосив реферат „Україна та большевики" і зясував загальну політику б. царської Росії супроти України та теперішню большевицьку. На Народній Зїзд вибрано делегатами: дир. Мулькевича, о. д-ра Цегельського, о. Артимишина, д-ра Лемішку, д-ра Мінка, п. Лесика з Камінки Струмилової і п. М. Малиновського зі Стрептова та Е. Притулу з Тадань. По дискусії присутні приняли на внесок д-ра І. Цегельського резолюцію з висловом довіря для У. П. Р. і посла тутешньої округи В. Кузьмовича. Вкінці голова візвав усіх присутніх до консолідації національних сил та до припинення нещасної партійної боротьби і замкнув збори. Збори закінчилися відспіванням національного гимну.

Спорт.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

До Перемишля виїде Україна в такому складі: Гупул (Босий); Воробець, Скрегота; Скопець І, Пазуняк, Краєвський; Максимів, Скопець II, Хомишинець, Міхльош і Магоцький.

Англійцям не ведеться. У Ґрацу програла англійська дружина Чільзі з тамошньою аматорською репрезентацією 4:2. — Німецька репрезентація перемогла в Берліні англійську мистецьку дружину Менчестер Сіті 3:2. На цих змаганнях було 40.000 глядачів. — Німецький клюб Шальке переміг у Ґельзенкірхен англ. дружину Брентфорд 6:2 (4:1). І на цих змаганнях було більше, як 40.000 глядачів.

КОМУНІКАТИ.

День Українського Спортовця у Львові.

Традиційний перегляд українських спортовців Львова відбудеться 30. п. м. на площі Сокола-Батька. На програму складаються біги на 100 і 2000 м. мужчин та на 60 і 800 м. жінок; скок увисочінь і трискок мужчин; гінці 4 × 200 м. мужчин і 4 × 75 м. жінок; біг навпростець для робітників; дружиновий марш на 6 км.; спортові гри: кошівка і відбиванка мужчин та відбиванка жінок. На закінчення відбудуться змагання в копаному мячі ольдбоїв Центросоюзу і Маслосоюзу. Ця програма викаже поступи львівських клюбів у найцікавіших і найбільше популярних ділянках спорту. Початок Д. У. С. в год. 15-ій.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Іван Любомирович: ЛАТИНСЬКА ГРАМАТИКА для середніх загально-освітніх шкіл з українською мовою навчання. Накладом Державного Видавництва Шкільних Книжок у Львові. Львів 1937. Стор. 160, ф. 8°. Ціна 3 зол.

Д-р Іван Туркевич: СВІТ ХЕМІЇ, підручник хемії для III. кляси гімназії з українською мовою навчання. Накладом Державного Видавництва Шкільних Книжок. Львів 1937. Стор. 208, ф. 8°.

Л. Граничка: ВАСИЛЬ СТЕФАНИК. Літературна критика й дійсність. Львів 1937. Відбитка з „Вістника", стор. 52, 8°.

Український Мистецький Гурток „Спокій": КАТАЛЬОҐ Х. ВИСТАВИ. Варшава-Луцьк-Рівне-Кремянець 1937. Стор. 24, ф. 16°.

ЖУРНАЛИ

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, орган УТТ. Львів, травень 1937. Р. XIII. ч. 3. Зміст: Інж. Е. Врецьона: Великі фабрики чи малі варстати? — Інж. М. Дерев'янко: Про що не повинен забувати провідник підприємства? — Інж. П. Франко: Казеїн. — М-р М. Тимошик: Смаровила. — Технічно-господарський огляд. — Конюнктура. — Технічні новости. — Звіти, рецензії. — Нові книжки. — З діяльности УТТ. — З життя УТТ.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСТНИК. Берлін, березень-квітень 1937. Ч. 3—4.

Листування Редакції.

Всч. о. В. Венгринович, Ваньовичі і Вп. Передплатники „Діла" в Познані: Те, що пишете, випливає з якогось непорозуміння: святочні бажання поміщені у святочнім (95.) числі „Діла" на стороні 26 (перша новинка, до того товстим друком!).

Всч. о. дек. Людомир Зарицький, Войнилів: Допису про свято не помістили, бо, на жаль, його не дістали.

Театри.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького

ЛЮБАЧІВ:

22. V. Камо грядеши? І. част. Вініцій і Лігія.

23. V. Камо грядеши? II. част. Смерть Нерона.

24. V. Голгота.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

ТЕРНОПІЛЬ:
22. V. Шаріка.
23. V. Довбуш.
24. V. Під куратeлею.

ТЕРЕБОВЛЯ:
25. V. Шаріка
26. V. Під куратeлею.
27. V. Довбуш.
28. V. Шалапут.
З Теребовлі іде театр до Підгаєць.

Великий Театр:

Субота, 22. V. год. 8. веч. ціни найнижчі „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.

Неділя, 23. V. год. 3.30 попол. ціни найнижчі „Професія пані Воррен"; год. 8. веч. „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.

Понеділок, 24. V. год. 8. веч. опера „Фаворіта".

КІНА.

АПОЛЬО: „Останній акорд" з Ліль Даговер.
АТЛЯНТИК: „Мароко" з Марлєною Дітріх і Ґейрі Купером.
ВАНДА: „Дочка Джунглів", „Схопила жінку".
ҐРАЖИНА: „Москва-Шанґай" з Полею Неґрі.
ЕВРОПА: „Опир на продаж".
КАСІНО: „Коли не вільно кохати" з Мартою Еґерт.
КОПЕРНИК: „Збунтована".
МАРУСЕНЬКА: „Веселі бідаки".
МЕТРО: „Жайворонок" з Мартою Еґерт і музичні додатки.
МІРАЖ: „Вірна ріка" на осн. Жеромського.
МУЗА: „Нинішні часи" з Чарлі Чапліном.
ПАЛЯС: „Дорога до Ріо де Джанейро" (Хресна дорога білих невільниць).
ПАКС: „Володар Каліфорнії".
ПАН: „Сан Франціско".
РАЙ: „Варвара Радивилівна".
СВІТ: „Його золота рибка" та ревія
СТИЛЕВЕ: „Панове в циліндрах" і ревія.
ТОН: „На сторожі закону" та колір. муз. додаток „Пісня весни".
УТІХА: „Самохід 99" і ревія.
ХИМЕРА: „В хуртовині вогню та заліза"

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Печера Адельсберг".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 22. травня 1937.

БЕРЛІН (357) 18.45, 19.00 Веселий концерт, БІЛГОРОД (437) 18.15, 19.00 Орх. концерт, 19.50, 20.00 Спів, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Симф. концерт, 18.00, 21.10 Циг. музика, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ (507) 2.00, 18.10 Орх. концерт, 17.50 Нар. пісоньки. 18.15 Давні нар. театри, 19.25, 20.00, 21.00 „Дер Гер Бірґермайстер" муз. комедія Белі Уя, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 15.10 Веселі пісоньки, 15.30 Нар. мельодії Гайдна, Моцарта й Бетовена (сопр., бар.), 17.45, 18.00 Циг. музика, 19.00 Веселий радіокабарет, КОШИЦІ (259) 13.30 Для Закарпаття, МІЛЯНО (369) 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 23.00 „Цар Едип" опера-ораторія Стравінського, МІНХЕН (405) 12.00 Розр. концерт, 15.15 Вокальна авдиція для старших і молодших, 19.40 Нар пісні, ПРАГА (470) 14.10 Приятелі Моцартової праці, концерт солістів, 16.05 Легка музика, 16.45 Театр для дітей, 19.50, 20.00, 21.00 „Король волоцюг" оп. Фрімля, РАДІО ПАРІ (1648) 16.30 Розр. музика, 18.00 Для дітей, 19.00 Театр Уяви, 19.45 Спів, 19.50, 20.15 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РІМ (421) 17.25 Форт., спів, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля принчіпеса ді Ту Бек" оп. Ґаіта.

Неділя, 23. травня 1937

БЕРЛІН (357) 12.00 Музика у вик. військ. орх., 15.30 Дрібні Шопенові твори, 19.00 Скрипка, форт., 20.00, 21.00 „Кохання" китиця мельодій, сопран, тенор, хор, БІЛГОРОД (437) 18.50, 19.30 Рос. романси, 19.50, 20.00 Нар. пісні, БРАТИСЛАВА (299) 11.15 Словацька музика, 14.50, 15.00 Хор, 20.20 Словацькі танк. рефрени, спів, форт., БУДАПЕШТ (550) 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Форт., 17.00 Циг. музика, 22.45 Військ. орх., БРНО (325) 14.30, 15.00 „Відлуд" оп. Д'Альбера (в нім. мові), ВІДЕНЬ (507) 11.45 Симф. концерт, 19.35 Спів (Е. Ліст бас), 20.05 Хор, орх., сол., 22.45 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 9.00 Муз. поранок, 14.00 Для дітей, 14.30 Травневі пісні, 16.00 Музика, КОШИЦІ (259) 14.30 Для Закарпаття, МІЛЯНО (369) 15.30 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. концерт, 22.15 Хор, МІНХЕН (405) 10.30 Нар. мельодії, 12.00 Військ. орх., ПРАГА (470) 15.20 Концерт солістів, РАДІО ПАРІ (1648) 10.15, 19.00, 20.15 Спів, 17.00, 18.00 Концерт, РИМ (421) 17.30 18.00, 19.00 Розр. концерт, 21.15, 22.00 Концерт смич. квартету.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 22. травня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.10 Програма на нині, 7.15 Для новобранців, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орхестра й солісти, гр. пл., 12.40 Полудневий денник, **12.50 Збільшення консумції молока — інтересом села та міста, гутірка в українській мові д-ра А. Палія,** 14.30 Веселий звіринець, ревія для молодших дітей, з музикою, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Циганські орхестри, гр. пл. і „Наша програма", 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Смичк. квартети, 15.50 Молоді пера: Йонс із Крістіяненфільду — сканд. саґа, 16.05 Е. Кальман: Фортіссімо, попурі, гр. пл., 16.15 Краєвиди в музиці, орх., 17.50 Огляд видань, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Риш. Таубер співає, гр. пл., 18.35 Львівський актуальний фейл., 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Словно-муз. авд., 19.30 Розривковий концерт, орхестра, **Люба Левицька спів,** 20.30 Поетичні новини, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Камер. концерт, 21.35 Орлянців хор у своєму репертуарі, 22.00 І це і те, давній літер. овіт у пруській сатирі, 22.30 Танкова музика, рефрени; у перерві в год. 22.50 Останні вістки, 23.05 Танкова музика малої орхестри, 24.00—1.00 Концерт орх.

Неділя, 23. травня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Для села: Хліборобська газетка, Музика з гр. пл., Про рівні способи пашення худоби, 8.42 Маскані: Вілоне Ліріка, гр. пл., 8.45 Програма на нині, 8.50 Ранішній денник, 9.00 Голоси Коросняшини, хор, репортаж, 11.00 Легка музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. поранок, орх., форт.; у перерві коло год. 13.00 Про львівську виставу Альфонса Карпінського та Власт. Гофмана, 14.00 Трансм. з Рацоту: Серед вихованців рацотської стадниии, Митуниі в праці та забави, 14.30 Орхестра мандолінистів, 15.15 Лука Камєнський: „Куявське весілля" хор форт., 15.30 Для села: Родинні прмділи та виховання сільської молоді, 16.00 Легка музика з гр. пл., 16.25 Театр Уяви: фрагм. із „Мадам сан Жен", 17.00 Підвечірок при мікрофоні, орх., спів, трубка, марімба; у перерві к. год. 17.55 Актуальна гутірка, 19.00 Літер. нарис: Із мого варстату, 19.15 Мішаний концерт: форт., **Степан Сніжок,** спів. 19.45 Літер. хвилини: Строїтелі піянофортів, 20.00 Продовження мішаного концерту, 20.20 20.21, 20.35 Спортові вістки, 20.40 Політичний денник, 20.55 Вечірній денник, 21.00 „Нітуш із Бузькович" муз. комедія Зб. Ліпчинського та Юрія Тепи, 21.30 Шуман: Крайслеріяна, форт., 22.00 Орхестра; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Музика з гр. пл., 24.00—1.00 Концерт у вик. орхестри

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·23, 88·60, Доляру американські 5.28·50, 5.26·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00, Фльорени гол. 291·32—000·00, Франки фр. 23·63—23·51, Франки швайцарські 121·00—120·20, Фунти англ. 26·18—26·02, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·40, Кор. дан. 116·84—116·00, Кор. норв. 131·48—130·50, Корони шв. 135·03—133·05, Ліри італ. 23·70—23·00, Марки фінлянд. 11·58—11·20, Марки нім. 124·00 — 122·00, Шил. австр. 98·80—98·00, Марки нім. срібні 134, 132, Тель Авів 26·18—26·02.

Акції.

Банк Польський 100·00, 99·50, 100·00, Вугіль 18·50, Ліпольц 12·90, Островець 24·75, Стараховичі 31·50, 32·00.

Тенденція неодностайна.

Папери.

3 поз. інвест. і ем. 64·00, серія непот, 2 ем. 64·10, серія непот., 5 конверс. 58·75, 6 дол. 52·60, купон 14·79, 4 прем. долар. 38·50, 38·75, 7 стабіл. 162·00, купон 16·72.

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

З приводу знижкової тенденції цін на масло не ставить.

Молоко	18—19
Яйця	2·65—2·70

Тенденція знижкова на масло, на молоко і яйця вдержана.

ПТИЦЯ.

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 21. V. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвір'я птахомасарні „М. С." у Львові (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички І. кл., добре умясненi, повногруді, товсті	1.50 зол.
Курки молоді І. кл. товсті без вашнику на ногах від 1.50 кг вгору	1·25 зол.

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Цьогорічний вакаційний кооперативний курс для провідників і прихильників кооп. руху відбудеться у **Гребенові** коло Сколього в днях 10.—20. липня ц. р. В програмі курсу 6 цілоденних прогульок (Бубнище, Парашка, Маківка, Тростян, могила Святослава, тартаки Гредля) та інші товариські розваги. Ближчі інформації в кооперативній пресі. — **Управа курсу.** 984 1—2

Дирекція прив. жіночої гімназії СС. Василіянок у Львові (вул. Длуґоша 17) з правами державних шкіл подає оцим до відома, що на шк. р. 1937-38 приймає учениці до таких типів шкіл: 1. чотири кляси гімназії нов. устрою, речинець вступ.ісп. до І. кл. назначить Кураторія, вступні іспити до кляс II, III, IV. відбудуться в днях 17, 18 і 19. червня ц. р. зголошення треба вносити до 10. червня. Оплати такі самі, як у державних гімназіях. **2. І. кляса ліцею гуманістично-природничого (комбінованого) для дівчат** найпрактичніший виділ. Вступні іспити 17.—19. червня. 3. **VIII-а кляса клясична і VIII-а кл. гуманістична давнього типу;** вступні іспити до обох VIII. кляс (тільки за дозволом Кураторії) від 17.—19. червня. При гімназії є виховний інститут, ведений фаховими силами. Точні інформації подамо на бажання. — **о. В. Лициняк.** 979 1—3

Управа Прив. 4-літньої Дівочої Гімназії СС. Василіянок у Яворові приймає зголошення до вступного іспиту до кл. I.—IV. (до кляси IV. лише за дозволом Кураторії). Подання з відповідними залучниками вносити до 10. червня. Про речинець іспиту повідомить управа зголошених індивідуально. При гімназії істнує 6-клясова Всенародня Школа та інтернат. 982

Прив. Жін. Гімназія і загально-освітній Ліцей СС. Василіянок у Станиславові (вул. П. Скарги 17) приймає зголошення до вступних іспитів до всіх кляс гімназії і до І. кл. ліцеальної гуман. типу. До подань до гімназії треба долучити: метрику і останнє шк. свідоцтво, а до ліцею: свідоцтво покінчення гімназії (по змозі і попередні) і метрику та картку на відповідь. При школі є інтернат, де учениці можуть найти вигідне приміщення і дбайливу опіку. **Гімназія має права державних шкіл. — Дирекція.**

Дирекція жіночої гімназії Українського Інституту для дівчат у Перемишлі, вул. Татарська 6, приймає зголошення до вступ. іспитів до кл. I-IV. (до кл. IV. лише за призволом Кураторії) і до І. кл. загально-освітнього ліцею (виділи гуманістичний і природничий). Подання є відповідними залучниками вносити до 10. червня ц. р. Про речинці іспитів Дирекція повідомить інтересованих вдору. 957 3—4

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Управа Прив. 4-літньої Дівочої Гімназії СС. Василіянок у Яворові оголошує конкурс на посаду учительки (ля) 1) мови польської, 2) мови німецької, 3) учительки практичних занять. 982

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.